

Veto

Opdrachtsverklaring van de Veto

De Veto, opgericht in 1973, is een multi-kultureel weekblad van progressieve signatuur, een journalistiek produkt waarin grensverleggend onderzoek en kennisoverdracht essentieel en complementair zijn. Het onderscheidt zich van andere weekbladen door zijn gerichtheid op de universiteit, gezien in een sociaal-kultureel perspectief. Het bepaalt zijn opdrachten en prioriteiten autonoom, doch in samenspraak met de raden en kringen van Loko. Bij zijn kennisverwerving laat Veto zich enkel leiden door de eisen van de journalistieke methodologie en deontologie. Veto streeft ernaar in een aantal onderzoeksgebieden te behoren tot de uitmuntendste bladen van Europa en de wereld. Voor zijn kennisoverdracht biedt het journalistieke artikelen van hoge kwaliteit, die geïntegreerd zijn in een brede etische,

kulturele en sociale vorming. Eerder dus dan louter feitenkennis, bevordert Veto een kritische geest. Als progressief blad is Veto dan ook een denkcentrum binnen de universitaire gemeenschap, dat zeer begaan is met de verhouding tussen universiteit en maatschappij. Vanuit die visie bezint het zich in een vrij en open klimaat over de aksiologische, etische en sociale problemen die gesteld worden door de evolutie van wetenschap en technologie. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de persoonlijke waardigheid van de mens, de bescherming van de zwakken, de rechtvaardigheid en de vrede. Als multi-kultureel blad bevordert de Veto de deelname van iedereen aan de technologische en kulturele rijkdom van de wereld. De Veto vervult deze opdracht in een unieke Leuvense sfeer op haar kampussen in Leuven en Kortrijk.

Leuven, 24 augustus 1990.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOPELENDE KRINGORGANISATIE — JAARGANG 17, 1990-1991, NUMMER 1, MAANDAG 27 AUGUSTUS 1990

Betaald worden om te studeren

Studieloon moet beurzenstelsel vervangen

In het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is zwart op wit vastgelegd dat 'niemand het recht op onderwijs zal ontzegd worden' (art. 2). Hieruit volgt dat elk land verplicht is een onderwijsbeleid te voeren dat de deelname aan het onderwijs bevordert. Dit kan door maatregelen te nemen die de hinderpalen wegnemen die bepaalde categorieën van de bevolking verhinderen deel te nemen aan het onderwijs.

De democratisering van het Belgische onderwijs kwam vorig academiejaar nog eens in de aktualiteit door een artikel van prof. Herman Delecke en Béatrice Storms, *Blijvende ongelijkheden in het onderwijs*. Hierin duidt Delecke op het falen van de Democratisering van het Hoger Onderwijs en wijst als oorzaak daarvan niet de financiële, maar de socio-kulturele drempels aan.

Sociale Raad daarentegen, is van oordeel dat de handicaps die kinderen uit lagere socio-professionele klassen moeten overwinnen niet hoofdzakelijk van socio-kulturele oorsprong zijn. Bij het overlopen van de verschillende niveaus van de Belgische onderwijsstructuur blijkt wel dat er een zekere socio-

kulturele ongelijkheid bestaat, maar die ongelijkheid is onafscheidelijk verbonden met een sociaal-ekonomische. Het gaat niet op de bestaande socio-kulturele drempels als een losstaand gegeven te beschouwen, als een natuurwet, een onveranderbare realiteit met de bijgedachte dat het zinloos is er door financiële tussenkomsten, bijvoorbeeld van overheidswege of via progressieve belastingen, iets aan te veranderen.

Systeem

De berekeningswijze van de studietoelagen in Vlaanderen gaat uit van de begrippen 'minvermogenheid' en 'meervermogenheid'. Iedereen die een inkomen heeft dat hoger ligt dan de zogenaamde 'grens van meervermogenheid' krijgt geen studiebeurs. Als het inkomen van de ouders lager ligt dan de grens van minvermogenheid, dan ontvangt men de maximumstudiebeurs. Alle inkomens daartussen krijgen een beurs overeenkomstig de mate waarin zij de minimumgrens overschrijden.

Bij dit systeem valt heel wat op te merken. Vooreerst is de grens van minvermogenheid op een zeer willekeurige basis vastgelegd: zestig procent van het socio-vitaal minimum. Dit betekent dat mensen die zeventig procent

vervolg op p.3 >

"We zullen blijven vechten voor onze kontrakten en voor eerlijke prijzen, wat ook de markttoestand is".

(Foto Rob Stevens).

Het rijke Leuvense Leven

"De universiteit moet met meer kamers de huurprijzen reëel beïnvloeden"

De laatste maanden is er in de Vlaamse pers nogal wat te doen rond studentenhuizing. Verschillende kranten maakten gewag van gevoelige stijgingen van de huurprijzen in Brussel en Leuven, er werd ruim aandacht besteed aan de 'opstand' van enkele studenten tegen de praktijken van kotmagnaat Coenen, en dezelfde Coenen kreeg in de Gazet van Antwerpen ruim de gelegenheid om de vrije markt te verdedigen en de wereld kond te doen van zijn beslissing om zijn kamers uit te zuiveren. Geen plaats voor rebellen en agitatoren op een kamermarkt die steeds nadrukkelijker de *elitestudent* ontdekt heeft. De Huisvestingsdienst, een geleding van Studentenvoorzieningen van de KU Leuven, moet in deze moeilijke tijden waken over democratische prijzen en wooncomfort voor de Leuvense student. Opdat er geen financiële drempels de toegang tot het universitaire onderwijs zouden belemmeren. Een doelstelling die al meege dragen wordt sinds de jaren zestig. Jos Dewinter, koördinator van de Huisvestingsdienst, gaat al even lang mee.

Veto: De Huisvestingsdienst werkt reeds jaren met een zogenaamd modelkontraakt, dat de student moet garanderen dat hij aan redelijke voorwaarden een kamer kan huren. Hoeveel kotbazen maken hiervan ook echt gebruik?

Dewinter: «Momenteel gebruikt ongeveer zeventig procent ons kontraakt. Maar dat betekent nog niet dat het ook volledig wordt toegepast. Er zijn vaak wat schrappingen of toevoegingen, er bestaat wat roefbouw op die kontrakten. We werken nu aan een studie van de kontrakten die bij de inschrijvingen ingediend worden. Door de informatisering van de gegevens kunnen we nu eindelijk alles eens in cijfers omzetten en in tabellen gieten. We krijgen zo een beter zicht op de toepassing van de kontrakten, de duurtijd ervan, tien of twaalf maanden, het gratis ter beschikking stellen van de kamer tijdens tweede zit.»

«Hieruit gaan we dan onze conclusies trekken: waarop moeten we meer de nadruk leggen bij informatie aan de studenten? Waarop moeten studenten letten bij het inkijken van hun kontraakt? De verplichte inlevering van het huurkontraakt bij de inschrijvingen is er gekomen na sterk aandringen van de studenten zelf. Maar vandaag begrijpen de studenten dat niet meer. Wij willen geen informatie over hun priveleven, maar hebben die gegevens nodig om een beleid te bepalen dat op termijn zou moeten leiden tot betere woon- en leefomstandigheden.»

Veto: Maar het probleem is toch eerder hoe men kotbazen ertoe kan aanzetten om de modelkontrakten te gebruiken?

Dewinter: «Eigenlijk kunnen we alleen de studenten vragen om afwijkende kontrakten of kontrakten met roefbouw te weigeren. Toen recent één van de grootste kotbazen van Leuven een aanzienlijke prijsverhoging doorvoerde en

het kontraakt bovendien nogal verminkte, hebben wij hier een aantal studenten over de vloer gekregen. Tja, dan kunnen wij hen alleen nog maar vertellen dat ze het daar moeten aftrappen, hè? En masse. Er zijn voldoende kamers in Leuven. Dan moet een verhuurder zich aanpassen. We moeten het eerst en vooral hebben van de solidariteit onder de studenten.»

Veto: De laatste maanden hoor je steeds vaker berichten over sterke prijsstijgingen in de priveeseektor. Gemiddelde huurprijzen van 5.500 frank en zelfs hoger worden dan genoemd.

Dewinter: «Voorlopig kunnen we ons alleen baseren op de vraagprijzen. Daaruit kan je natuurlijk wel een trend opmaken. Twee elementen komen aan het licht. De traditionele verhuurder blijft bij zijn prijs, met een indexatie, waardoor die tussen de 4800 en de 5000 frank komen te liggen. Daarnaast zijn er een aantal betere, nieuwe kamers bijgekomen, waarvoor de eigenaars zwaar geïnvesteerd hebben. We nemen ook die kamers in onze mappen op, maar dan wel met de uitdrukkelijke vermelding dat het dure kamers zijn.»

Veto: Toch verliest de Huisvestingsdienst langzaam haar greep op de kamermarkt. Sommige mensen willen bovendien niets liever, ook al om in de toekomst de huurprijzen nog meer te doen stijgen. Dat los je niet op door die groep te negeren. Daar is een beleid voor nodig.

Dewinter: «Ten eerste: het is onze taak om er blijvend voor te zorgen dat iedereen die in Leuven wil studeren dat kan in comfortabele, veilige omstandigheden. We zullen blijven vechten voor

vervolg op p.3 >

GASTVRIJ - Tot voor kort waren dergelijke bordjes legio in Leuven. Om de wet tegen het racisme te omzeilen, pakken sommige kotbazen het nu iets subtieler aan. Althoewel, wat te denken van... pagina negen? (Foto Archief)

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggeplaatst worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

De nieuwe voorzitter heet Victor

Kringraad en de Blauwe Vinvis

Teaching-dossier, zelfstudie, universitaire expansie, Plan-Dillemans: weinig zeggende termen voor de doordeweekse student die kolleges volgt, zijn kot probeert schoon te houden, naar de film gaat of de sfeer opsnuift in de binnenstad. Is het nodig dat een professor beoordeeld wordt op pedagogische kwaliteiten, zo ja: hoe, wanneer en door wie? Wat houdt zelfstudie precies in en welke plaats moet dit innemen in een universitair curriculum? Heeft Vlaanderen behoefte aan kandidatuurspreiding? Zijn de vakkenpakketten in de verschillende studierichtingen wel doorzichtig en efficiënt genoeg? Over deze vragen en nog vele andere heeft *Kringraad* zich vorig akademiejaar gebogen.

Kringraad (KR) is de raad van de Leuvense overkoepelende kringorganisatie (Loko) die zich bezighoudt met onderwijsvraagstukken. De raad bestaat uit afgevaardigden van alle faculteitskringen, mensen die binnen hun kringpresidium verantwoordelijk zijn voor de opvolging van onderwijsaangelegenheden. Op de tweewekelijkse vergadering van KR stemmen zij op basis van *kringstandpunten*. Jaarlijks verkiest KR enkele *vertegenwoordigers* om in de *medebeheersorganen* te zeten, samen met professoren en andere leden van het Akademisch en Wetenschappelijk Personeel (AWP). De gemaakte besluiten van KR verdedigen in die universitaire beleids- en adviesorganen, zoals Onderwijsraad en Akademische Raad, de standpunten van de Algemene Vergadering van KR. Zij lichten de Vergadering ook in over het verloop en de inhoud van de besprekingen op het hoogste niveau.

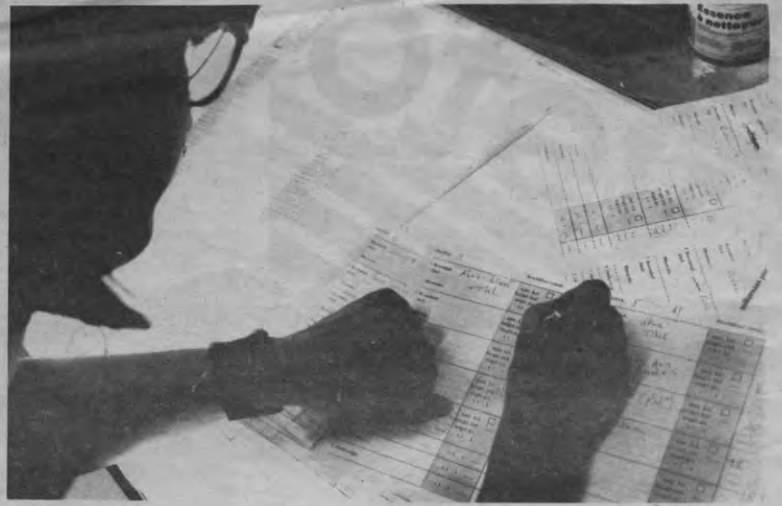
Dat studenten de kans hebben het gezicht van hun universiteit mee te bepalen, is nog een gevolg van de democratiseringsbeweging van de jaren zestig. En al is er sinds die wilde jaren heelwat veranderd, ook in de verhoudingen tussen studentenbeweging en universiteit, toch blijven coördinatie, werkkraft, entoesiasme, dossierkennis en vastberadenheid eigenschappen waarvoor idealiter alle Kringraden moeten beschikken om hun taak behoorlijk uit te voeren. In de praktijk laat dat vaak te wensen over: denken rond onderwijs

geeft niet steeds aanleiding tot spontane uitbarstingen van levenswil.

Nederlands

Toch slaagde Kringraad er het afgelopen akademiejaar in de standpunten van de studenten in een aantal onderwijsdossiers door te drukken. Een van de opmerkelijke resultaten die Kringraad vorig jaar boekte, was haar eensgezind standpunt inzake anderstalige kolleges aan de KU Leuven. Omwille van de toenemende internationalisering en de onstuitbare opmars van het Engels in bijna alle wetenschapsdomeinen vinden veel mensen het niet meer opportuun om nog langer alle kolleges in het Nederlands te geven. Voor Erasmus-studenten is het zeker eenvoudiger hier kolleges te kunnen volgen in het Engels, waar ze vaak al mee vertrouwd zijn, dan in het moeilijke Nederlands. Maar moet dit ten koste gaan van de overige studenten? Bovendien beoogt het Erasmus-programma de sociale en culturele integratie van buitenlanders in hun verblijfplaats, wat toch ook het aanleren van de taal van het gastland inhoudt.

Het standpunt van KR luidde dat alleen filologische of door gastdocenten gegeven plichtvakken in een andere taal dan het Nederlands konden gedoceerd worden. Ook keuzevakken en syllabi mochten in een andere taal. Dit standpunt vond ruime weerklank zowel in de pers als bij de Akademische Overheid als

FOTOOTJES - Veto drukt mooie foto's proper af. Het geheim daarvan zit 'm in onze wasbenzine/essence à nettoyer, rechtsboven. En in onze fotografen natuurlijk. Alleen zit Rob tegenwoordig wel een beetje op versterking te wachten. Als je denkt te kunnen fotograferen, leert hij jou de rest. Lekker met z'n tweetjes in onze Doka. (Foto Rob Stevens)

aan andere uniëfs. Het is een compromis tussen principieel vasthouden aan de oorspronkelijke opzet van het Erasmus-project en praktische nutsoverwegingen voor een klein taalgebied.

Een ander *hot item* het vorige akademiejaar was de herziening van het examenreglement. Dankzij uitvoerig studiewerk, gemeenschappelijke nota's en klare juridische argumenten, waarmee de kringverantwoordelijken naar de eigen Permanente Onderwijscommissies (POK's) konden stappen, slaagde men erin zo goed als alle eisen en bezwaren van de studentenbeweging gestalte te geven in de herzieningsprocedure. Vanaf dit jaar treedt het nieuwe reglement in werking.

Mammoet

Een onderwerp waarmee Kringraad nog wel een tijdje zoet zal zijn, is de opvolging van de grootscheepse hervormingen van het universitaire onderwijs, die onderwijsminister Coens in petto heeft. Begin vorig akademiejaar was er heel wat te doen rond een ontwerpdecreet van Coens met het oog op de hervormingen. Het decreet zou ondermeer de taakverdeling en -afstelling tussen uniëfs behandelen, het toelatingsbeleid, de mogelijkheid van een kredietpuntenstelsel en de opheffing van het onderscheid tussen wettelijke en wetenschappelijke academische graden. Omdat dat het zo omvatte, werd het al gauw de troetelnaam 'Mammoetdecreet' mee. Onder druk van de algemene kritiek heeft Coens het ontwerp toen echter moeten opbergen. Deze herfst wordt een nieuw, zij het minder uitgebreid ontwerpdecreet verwacht. En een antwoord van Kringraad.

Van hervormingen van het universitaire onderwijs weten we intussen wel alles in Leuven. In februari-maart '89,

een jaar voor zijn hervervorming, lanceerde Rektor Dillemans zijn *Rationalisatie*-plan. Een buitengewoon ambitieus opzet, dat een hervorming van alle universitaire curricula beoogt. Het volledige plan werd gedragen door de overtuiging dat een universitaire opleiding er niet in eerste instantie moet op gericht zijn de student te overrompelen met onoverzichtelijke hoeveelheden encyclopedische kennis, maar veeleer op de vorming van kritische en creatieve studenten. Rektor Dillemans drukte het uit als volgt: *Teach the student how to think, not what to think.*

Door het aantal vakken en examens te beperken tot maximum tien per jaar, moet het voor de docent mogelijk zijn meer tijd vrij te maken voor wetenschappelijk onderzoek en een intensievere studentenbegeleiding. De student van zijn kant moet meer gelegenheid hebben tot persoonlijke studie en tot een ruimer gebruik van het extra-kurrikulair aanbod, bijvoorbeeld inzake talen, cultuur en vrije tijd. Een universiteit, meende de rektor, mag geen encyclopedische kennismachine zijn, maar heeft tot doel algemeen-menselijke vaardigheden aan te bieden en te ontwikkelen die elke student voor zich toepast op zijn wetenschappelijk domein.

Theorie

Dat was de theorie. En dat gedachtengoed werd door KR van bij het begin ten volle gesteund. Met de *opvolging*, de uitvoering en concretisering van het Plan-Dillemans in nieuwe programma's en curricula, is de hele *universitas* en zeker de studentenbeweging een heel jaar zoet geweest. Er was immers vooropgesteld, dat de hervorming vanaf dit jaar doorgang moest vinden. Maar om op zeven maanden alle richtingen aan de KUL volgens de aangegeven denkpijpe te hervormen zonder iemand voor het hoofd te stoten: dat was pas een blauwe-vinvisoperatie. En naarmate de rektorverkiezingen - op twee mei '90 - dichterbij kwamen, voelden sommige dekanen zich sterker: door foefjes en omwegen allerhande lieten zij hun verzet tegen een consequent doorgedreven rationalisatie merkten. Op de Akademische Raad, het hoogste beleidsorgaan, werden een aantal programma's zelfs goedgekeurd gewoon omdat er iets aan veranderd was, zonder dat ze in enig opzicht tegemoet kwamen aan de oorspronkelijke objectieven van het Plan-Dillemans.

Achteraf

Waar velen al van in het begin voor waarschuwden, blijkt nu bewaarheid te worden. De universitaire gemeenschap lijkt niet rijp voor een dergelijk ambitieus hervormingsplan, en veel verzet van profven, POK's en faculteitsraden wordt ingegeven door de vrees iets te moeten afstaan van de eigen leeropdracht. Eer het Plan, of wat er nog van over blijft, echt gerealiseerd zal zijn, zal

de rektor al een flink stuk van zijn tweede ambtstermijn achter de rug hebben. Ondertussen kunnen de studenten aandringen op het recht trekken van wat halfslachtig uitgewerkt is in sommige faculteiten. Dat zal dan wel de nodige dosis moed vergen, want het lijkt er al een tijdje op dat de studenten de enige zijn die nog achter het oorspronkelijke opzet van het Plan staan. Terwijl men op sommige faculteiten zèèr lange tenen heeft als het Plan ter sprake komt.

Dirk Boeckx
Stef Wauters

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 17
nr. 1
27 augustus 90

Ver. uitg. **Stef Wauters**
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: **Koen Hendrickx**
Redaktiesekretaris: **Stef Wauters**
Redaktie:
Luc Janssens, Walter Pauli, Johan Reyniers, Jan Van der Linden, Doka: Rob Stevens
Tekeningen: **Arnulph Lay-out en vormgeving: Dirk Boeckx, Karine Geukens, Koen Hendrickx, Luc Janssens, Herlinde Janssens, Walter Pauli, Tie Roefs, Ronny Tielen, Jan Van der Linden, Ria Vandermaesen, Stef Wauters**
Medewerkers:
Polleke Bijns, Dirk Boeckx, Bart Capéau, Ingrid de Haes, Kirsten Fredericks, Herlinde Janssens, Benoît Lannoo, Tie Roefs, Ronny Tielen, Gert Van Nieuwenhove, Ria Vandermaesen, Eindredactie: Stef Wauters

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij Rotatyp Brussel
Oplage 12.000 eksemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77
Agenda en Ad Valvas ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

Harde werker

Loko, de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie zoekt voor de ondersteuning van haar centraal secretariaat in het academiejaar 1990-1991 een halftijdse kracht (19,5 uur per week).

De kandidaat (m/v) moet zeer dynamisch zijn (wat dacht u?) en moet beschikken over degelijke organisatorische en administratieve capaciteiten.

Zijn taken omvatten:

- het voorzitterschap van de Financiële Controlecommissie der Vrije Verenigingen

- de administratie (korrespondentie, personeelsaangelegenheden, begroting en exploitatie...) en het technisch beheer van de koepel en haar huisvesting (verhuur van kamers)

- de coördinatie van het Vlaamse studentenoverleg en het verrichten van studiewerk omtrent problematieken die de concrete Leuvense kontekst overstijgen en een nationale aanpak vereisen.

Voor de vakature komen vanzelfsprekend zowel mannen als vrouwen in aanmerking. Het personeelslid zal werken met een bediendencontract van bepaalde duur.

Schriftelijke sollicitaties, met CV, motivering en vermelding van de speciale kwaliteiten die voor Loko nuttig kunnen zijn, moeten ten laatste woensdag 3 oktober om 17.00 uur op het secretariaat aangekomen zijn, 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

Sollicitanten voor de vakature dienen aanwezig te zijn op de eerste AV van Kringraad en van Sociale Raad. Voor Sociale Raad gaat die door op vrijdag 5 oktober om 20.00 u in de vergaderzaal van de 's Meiersstraat 5. Kringraad vergadert op dezelfde plaats op vrijdag 12 oktober.

Symfonie

Als je nieuw bent in Leuven en je houdt van klassieke muziek hoef je je niet meteen verveest te voelen. De KU Leuven laat de (klassieke) muzikliefhebber immers niet in de kou staan. Naast het Leuvense Universitaire Koor, het Universitair Harmonie Orkest, en de Universitaire Big Band, bestaat er ook nog een heus Universitair Symfonisch Orkest.

Elke woensdagavond van oktober tot maart, krijgen componisten als Bach, Mozart, Beethoven, Rossini, Tsjajkovsky... de kans zich om te draaien in hun graf. Zo'n zeventig amateurmuzikanten, voor het overgrote deel studenten, laten, onder leiding van een professionele dirigent, het Maria-Theresia-kollege trillen op zijn grondvesten.

Voor dit academiejaar staat de agenda al aardig vol. Een kort overzicht: het openingsconcert is dit keer voor Diepenbeek. De eerste week van oktober gaat het richting West-Duitsland. Op 14 november kan je kennis maken met alle vier de muzikale ensembles op een groot concert in de Piet De Somer-Aula.

Maart brengt dan het orgelpunt van een jaar vol muziek. Traditioneel is maart immers de concertmaand in Leuven. Ook dan teisteren niet minder dan vier ensembles de oren van het publiek.

Wie geïnteresseerd is en zelf graag wil meespelen, kan telefonisch contact opnemen tijdens het weekend van 29 en 30 september op het nummer 014/85.13.38. (vragen naar Bert). Voor de meeste instrumenten (niet voor fluit en hobo) is er nog een plaatsje vrij.

"De oplossing voor het probleem van de studiefinanciering moet komen van een studietoeloo, geïntegreerd in een breder stelsel van basiskomen." (Foto Hendrik Delagrangé)

Uw (studie)loon

← vervolg van p.1

cent van het socio-vitaal minimum verdienen niet eens een maximumbeurs krijgen! Er zijn dus heel wat mensen die onder het socio-vitaal minimum zitten en toch geen maximumstudebeurs krijgen.

Ten tweede bedraagt de maximumstudebeurs belachelijk weinig: 82.500 frank, terwijl volgens de geactualiseerde cijfers van een enquête van het Hoger Instituut voor de Arbeid (Hiva) uit 1987, een koststudent gemiddeld 170.930 fr. kost. Vier jaar studeren aan de universiteit kost dus minimaal 700.000 fr. In gezinnen met verschillende kinderen die tegelijk universitaire studies volgen, wordt dat in de meeste gevallen een zware opdracht. Bovendien dalen de beurzen nog jaarlijks in waarde omdat ze - in tegenstelling tot het inschrijvingsgeld van de unief - niet automatisch geïndexeerd worden. Van 1979 tot 1985 bedroeg de maximumstudebeurs 74.300 fr. In die hele periode werd dit bedrag niet éénmaal aangepast en bijgevolg daalde de feitelijke waarde van de beurzen. In 1985 werden de

maximumbeurzen nog met 10% verhoogd, in 1986 geïndexeerd, maar sindsdien bleef het bedrag van de maximumstudebeurzen ongewijzigd.

Zowel de te lage absolute bedragen van de studebeurzen als de reële dalende ert van verklaren de steeds groter wordende discrepantie tussen de studiekost en de studebeurs. Omdat de ouders steeds meer zelf moeten bijdragen in die kost, hoeft het niemand te verbazen dat volgens de recentste cijfers van Ivan De Lanno steeds minder kinderen uit de lagere socio-professionele klassen aan de KU Leuven studeren.

Herverdelen

Het probleem van studiefinanciering kadert in het ruimer debat rond de sociale zekerheid. Voor Deleecqz is de basisdoelstelling van die sociale zekerheid het creëren van meer gelijkheid via herverdeling. Bij een studie over de mate waarin het sociale zekerheidssysteem aan deze herverdelingsdoelstelling voldeed, kwam Deleecqz echter tot de onthutsende vaststelling dat van het

herverdelen van de taart niet veel in huis kwam. Van de globale pot gingen heel wat gelden naar de middenkategorieën terwijl de armen niets ontvingen; het zogenaamde *Mattiseffect*.

Toegestapt op de studiefinanciering stelt Deleecqz dan ook vast dat de laagste klassen in verhouding veel te weinig geld krijgen en de hogere klassen teveel. Daarom stelt hij een hervorming van het beuzenstelsel voor dat als volgt luidt: afschaffen van de kleine beurzen en met het geld dat vrijkomt het bedrag van de maximumbeurzen optrekken.

Bij deze oplossing kan men echter de volgende opmerkingen maken: Deleecqz snoept het geld af van een middenkategorie voor wie dat kleine ekstraatje van buitenaf zeer welkom is. De hogere inkomenscategorieën blijven buiten schot. Bovendien houdt Deleecqz zich aan de budgettaire beperkingen van het 'beschikbare' bedrag voor studiefinanciering. Het biedt dan ook weinig perspectieven. Telkens het immers slecht gaat met onze economie, daalt de globale pot van gelden voor de sociale sektor en wordt de gelijke kans van iedereen op onderwijs teruggeschoefd.

Basiskomen

Het fundamenteel recht op onderwijs zal nooit gegarandeerd worden wanneer het huidige systeem van studiefinanciering

wortel aangehouden. Hoewel er meer drempels bestaan, zal de Democratisering van het Onderwijs pas echt kunnen gerealiseerd worden wanneer de financiële drempels zijn weggevoerd.

De oplossing bestaat erin - in Nederland wordt hierover op dit moment ernstig denkwerk verricht - dat men aan alle studenten, ongeacht hun sociale herkomst, een bedrag uitkeert dat alle studie- en leefkosten dekt: *studietoeloo*.

Een veel voorkomend bezwaar tegen deze vorm van studiefinanciering is evenwel dat ze gevaar loopt een korporatistisch voordeel van de studenten te worden. Vandaar dat de optimale oplossing zou bestaan in de integratie van het studietoeloo in een breder stelsel van *basiskomen*. In deze optiek zou aan iedere meerjarige jongere een bedrag uitkeerd worden dat hem de vrijheid laat al dan niet gebruik te maken van het recht op onderwijs.

Brandende vragen die dit voorstel oproept zijn natuurlijk: wie en waarmee gaat men een basiskomen financieren? Volgens de inzichten van Sociale Raad moet men voor de financiële regeling van een basiskomen gebruik kunnen maken van een systeem dat door belastingen wordt gefinancierd. Naast de gelden uit een progressieve inkomstenbelasting, zou men voor de realisatie van een basiskomen ook gebruik moeten maken van de huidige bedragen voorzien voor de kindertoelagen, de studebeurzen of de werkloosheidsvergoedingen.

Raar

Bovendien zou zo het inkomen van de ouders geen rol meer mogen spelen in het stelsel van studiefinanciering. Zowel op principiële als op praktische gronden is er geen plaats meer voor een stelsel van studiefinanciering dat gebaseerd is op ouderafhankelijkheid. Het is inmiddels een maatschappelijk gegeven dat jongeren vanaf achttien jaar als onafhankelijke volwassenen behandeld worden. Het huidige stelsel van studiefinanciering is trouwens mede door de ouderafhankelijkheid in hoge mate fraudegevoelig. Daarom kan het zeker nuttig en nodig zijn om als studentenkeupel te pleiten voor een nieuw stelsel waarin studenten inderdaad als individuele, zelfstandige en onafhankelijke mensen behandeld worden.

De voordelen van een basiskomen kunnen dus in het kort samengevat worden als volgt: door de scheiding van inkomen en arbeid neemt de zelfstandigheid van jongeren toe en zal studeren niet meer gezien worden als 'tijd- en winstverlies'.

Met de realisatie van een basiskomen creëert men gelijkheid voor iedereen. Het wordt immers mogelijk vrij te kiezen voor een studieroutebaan. En pas als er sprake is van keuzevrijheid, is er sprake van een recht. Studeren is dan zeker geen voorrecht meer.

Tie Roefs
Ronny Tielen

INSCHRIJVINGSGELDEN

Traditioneel is juni de maand dat er geruchten in verband met verhogingen van de inschrijvingsgelden aan de universiteiten opduiken. De eerste maal gebeurde dit in 1972. In september van dat jaar werd het wetsontwerp Claes-Hurez van kracht en voor de eerste maal werd een echt inschrijvingsgeld van 5000 frank per niet-beurstudient ingesteld. Aan dit bedrag werd 'gesluitend' in 1978 en dit niettegenstaande het feit dat talloze fakulteitskringen van de KU Leuven en de RU Gent zich samen met de Vereniging van de Vlaamse Studenten (VVS) in de voorafgaande maanden van dat jaar reeds fel hadden verzet tegen de geplande verhogingen. Want ondanks de alom bekende kreet 'Ik ben tegen de 10.000', werd de zogenaamde anti-krisiswet van juni 1978 toch doorgevoerd. Het inschrijvingsgeld steeg tot 10.000 fr.

De volgende slag werd toegediend door 'Sint-Anna'. Na haar verkiezingsukses zette de roomblaauwe coalitie Martens VI zich immers aan het denken en in de lente van 1986 trok ze zich terug in de Sint-Annapriorij voor een 'mammoet-besparingsplan'. En de bange voorvoelens van de onderwijssector werden ruimschoots overtroffen. Want niet alleen werden de overheidsfinanciën voor de sociale sectoren van de universiteiten gehalveerd, ook de werkingsstoelagen per student werden geblokkeerd. En dit alles bovenop de maatregel dat de universiteiten voortaan zelf maar moesten beslissen met hoeveel ze hun inschrijvingsgelden zouden verhogen. De Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir) besloot om de inschrijvingsgelden aan de Vlaamse universiteiten met 30% te verhogen, d.i. op te trekken tot 13.000fr.

Met dit verhoogde inschrijvingsgeld slaagde de KU Leuven erin de inkringing van de overheidsgelden voor haar sociale sektor gedeeltelijk te compenseren. Hetgeen betekent dat de studenten sedertdien die sociale sektor zelf financieren en de regering de wet van 3 augustus 1960 verontachtzaamt. Want krachtens die wet is niet de student, maar wel de overheid verantwoordelijk voor 'het toekennen van jaarlijkse toelagen aan universiteiten en

daarmee gelijkgestelde inrichtingen met de volgende doeleinden: werking der sociale diensten, der oriënteringswerken, der spijshuizen en studentenhuizen, bijdrage tot de bouw, de modernisering, de vergroting en de geschiktmaking van de daartoe bestemde gebouwen'.

Vanaf 1986 werden de inschrijvingsgelden' jaarlijks geïndexeerd. En ook nu, bij het begin van de grote vakantie, werd op advies van de Vlir door de KU Leuven beslist de inschrijvingsgelden voor de universiteit 'aan te passen aan de indeks'. Hierbij valt echter wel het een en ander op te merken. Vooreerst zal tot het inschrijvingsbedrag van 14.800 fr oplopen' tot 15.600 fr. Hetgeen een stijging betekent met 5 procent, die duidelijk méér bedraagt dan een zuivere indexaanpassing. Bovendien is het weeroom een tactische zet geweest om met deze regeling uit te pakken op het einde van de examens. Want op die wijze hebben de studentenorganisaties, die een verdere verhoging van de inschrijvingsgelden niet nemen omdat ze ingaat tegen elke vorm van een demokratisch onderwijs, niet de kans gehad daartegen te protesteren. Sociale Raad zal echter dit jaar opnieuw nauwlettend de onderwijsproblematiek volgen, vasthoudend aan de regel dat de demokrativering van het onderwijs geenszins mag terugbellen. Zo zal Sociale Raad zich verzetten tegen de struisvogelpolitiek die de Vlir volgt: de Vlaamse rektoren hebben aan minister Coens voorgesteld om in een wet niet alleen de minimumbedragen van de inschrijvings- en eksamenbedragen op te nemen, maar ook het hierboven gehekelde indexering-principe.

Sociale Raad spreekt zich uit tegen de verhoging tot 15.600 fr aan de KU Leuven, evenals tegen de verhoogde inschrijvingsgelden waarop minister Coens vanaf dit academiejaar ook het Hoger onderwijs buiten de unief (Hobu) en het avondonderwijs trakteerde. Zij eist anderzijds een verhoging van de regeringstoelagen tot tenminste het nivo van vóór 1986 en, in afwachting van de realisatie van een basiskomen voor allen, een verhoging van de studebeurzen en de jaarlijkse indexatie ervan. (TR/RT)

BAREND

Leuvense lokale 'studentenradio'

Radio Scorpio: informatie, muziek, geen reclame

Komen studeren in Leuven betekent ook dat je 'inwoner' wordt van de stad. Naast je stamkafé, je vertrouwde wandelroute, het beste frietkot en de goedkoopste winkels, leer je dan ook je favoriete vrije radio kennen. Voor veel studenten is zo'n radiozender een pepmiddel: 'opwindende' achtergrondmuziek, om het half uur afgewisseld met reclame voor de plaatselijke middenstand. Wie echter een student-gerichte aanpak verkiest boven een puur commerciële, kan ondermeer terecht bij Leuven's 'studentenradio' Scorpio. Dit kan dankzij medewerkers en luisteraars die midden in de studentenwereld zitten, en die blijven zorgen voor de nodige creativiteit en vernieuwing. Het radio-maken verloopt echter zeker niet probleemloos en het zag er zelfs een tijd erg slecht uit voor Scorpio. Toch is momenteel de officiële erkenning in zicht.

Toen in 1979 de eerste vrije radio's op antenne kwamen, waren dat aanvankelijk nog aktieradio's, die slechts tijdens een betoging, een manifestatie of een staking uitzonden. De belangstelling voor het nieuwe medium nam echter snel toe.

Uit verschillende hoeken dan nog wel. Er waren de CB'ers, die het "lullen op afstand" sinds de legalisatie van de CB-toestanden niet meer leuk vonden, en nu overschakelden op het spannende, want illegale, radiomaken. Daarnaast kwamen ook commercieel geïnteresseerden op de nieuwe mogelijkheid af. Zij wilden het BRT-monopolie doorbreken en zelf veel geld verdienen. Tenslotte

zelfs nog een stap verder door toe te treden tot een groot commercieel netwerk zoals Contact of SIS. De radio's die deel uitmaken van een dergelijke keten, programmeren vaak dezelfde programma's, en behouden op geen enkel manier de eigenheid van een 'lokale radio'. Meestal hebben ze ook weinig kwalitatief werk te bieden. Een grote zeldzaamheid zijn de vrije radio's die buiten het commerciële circuit blijven werken.

In Leuven zijn de drie soorten vrije radio's vertegenwoordigd. Sinjaal splitste zich in 1982 af van Scorpio en ging de commerciële toer op. De 'Vrije Radio Leuven' (VRL) trad toe tot de radioketen Contact, en ging sindsdien ook

haar frekwentie moeten delen met een ander station.

De motivatie van de Raad van niet-openbare radio's was dat Radio Scorpio *onvoldoende verscheidenheid* zou bieden in haar programmatie. Scorpio brengt echter een zeer verscheiden muziekkeuze, waarin zowel klassiek en jazz als de verschillende genres die onder 'rock' vallen, aan bod komen. Daarnaast heeft Scorpio haar eigen informatie-ploeg, die gespecialiseerd is in informatievergaring van sociale, politieke en culturele aard. De kwissen, spelletjes en satirische programma's zorgen dan weer voor de animatie. Het is dan ook eigenaardig dat de Raad Scorpio veroordeelde wegens een gebrek aan verscheidenheid en vooral radiostations erkenning de uitsluitend hitparademuziek uitzonden zonder daarbij een informatieve of vormende functie te hebben.

Radio Scorpio diende daarom ook een bezwaarschrift in dat gesteund werd door een lijst van 160 prominenten uit de stad en de universiteit. Daarnaast wordt er ook actie op de radio gevoerd. Een kwartier durende uitzending met een eigen gemaakte Scorpio-rap, een noodboodschap en een montage van de Leuvense concurrentie werd de gansedag lang herhaald.

Nauwelijks een maand later draaide

Scorpio kan je ook beluisteren met je koptelefoon op. Helemaal in mono. Iedereen zal jaloers zijn. (Foto Rob Stevens)

verheven en al jaren op regionaal zendbereik aansturen, zich plots het aura van 'lokale radio' aanmeten, is op zijn minst bedenkelijk.

De energie die Scorpio als vrijwilligersorganisatie in de erkenningsmoelijkheden gestoken heeft, ging soms ten koste van de programma's zelf. De financiële toestand gaat verder achteruit en op FM 106 bleef het al eens stil. Dit seizoen kan Scorpio zich echter proberen te herpakken en kan het haar uitzendingen opnieuw volledige prioriteit geven.

Uitzenden

Scorpio's twaalfde jaargang gaat van start op 1 oktober. Van tien uur 's ochtends tot middernacht zendt Scorpio de meest verscheiden programma's uit. Na de non-stopmuziek van *Interregio* is er dagelijks van twaalf tot twee 's middags *A la Carte*, een middagprogramma met verteerbare muziek en korte info. In de dagkalender krijg je een uitgebreid overzicht van de activiteiten in Leuven. Ook de laatste nieuwtjes over verschillende sociaal-kulturele verenigingen en studentenkringen komen in het programma aan bod. Van twee tot vijf hoor je in *Inertcity* 'het betere' rockwerk uit verleden en heden.

De vooravond staat, naast enkele gevarieerde muziekprogramma's, in het teken van (lokale) informatie. *Wat zal je Missen* op maandag tussen zes en acht geeft een overzicht van alle activiteiten

doorheen de week. *Tekens aan de Wand* op dinsdag tussen zes en zeven gaat met interviews dieper in op culturele manifestaties en studentennieuws. Een uur later brengt *Filmmenu* een bespreking van de filmvertoningen in Leuven. *Het Bestolen Land* op donderdag tussen acht en negen brengt informatie over strips. *Het Graafschap*, tenslotte, op vrijdag tussen zes en zeven, laat geïngageerde Leuvenaars aan het woord.

De avondprogramma's zijn uniek in alle betekenissen van het woord. Je kan er terecht voor ondermeer rock, hardcore, jazz, blues, klassiek, worldmusic, reggae, new wave, folk, oldies en nieuwe releases. Het muziekgebeuren wordt op de voet gevolgd met onder andere interviews en specials. De medewerkers stellen daarenboven twee hitparades samen met de nieuwste producties. Op woensdag tussen acht en tien uur 's avonds hoor je *De Deftige Dertien*, een singlelijst met de betere nieuwe singles, waarvan je sommige vaak weken later op de 'officiële' hitlijsten hoort. De langspeelplaten komen op donderdag tussen zeven en acht aan bod in *Dertien op een Rij*.

De volledige programmatie vind je in de folder die in de eerste week van het academiejaar aan het station en in de Alma's wordt uitgedeeld. Wie zin heeft om mee te werken aan Scorpio kan terecht in de Naamsestraat 96.

Gert van Nieuwenhove
Koen Hendrickx

Begin 1990 is de officiële erkenning van Radio Scorpio positief geadviseerd. Om tegen de commerciële lobby in te boksen was wel een petitie van prominenten nodig. Onder wie, naar verluidt, Rektor Dillemans. Bedankt Roger. (Foto Rob Stevens)

waren er de 'echte' lokale radiofreaks, die met het medium wilden werken om lokale informatie door te spelen en de contacten binnen de gemeenschap te bevorderen. De lokale radio zou een aanvulling worden van de stadskrant en de dagelijkse pamfletten.

Op zeer korte tijd werden een massa vrije radio's opgericht, die echter niet altijd even edele doelstellingen hadden. Door de grote omvang van het fenomeen en onder druk van de publieke opinie, kon de wetgever het probleem tenslotte niet meer negeren. Dat leidde dan in 1981 tot een KB met technische normen, en een Dekreet van de Vlaamse Raad met inhoudelijke criteria. Op basis van een ingestuurd dossier zijn er dan een heleboel radio's erkend, volgens sommigen veel te veel.

Slijk

Sinds hun ontstaan in 1979 hebben vrije radio's een hele evolutie doorgemaakt. Het merendeel schakelde na korte tijd over op een commerciële werking, wat inhoudt dat de reclame-inkomsten ofwel de kosten moeten dekken, ofwel de radiomakers nog wat extra-geld moeten bezorgen. Een aantal vrije radio's zette

onder die naam door het leven. En tenslotte is er Scorpio, dat stevast weigert reclame in te voeren en idealistisch wil blijven werken.

Lol

Door een dergelijk project tot doelstelling te nemen, koos Scorpio de moeilijke weg. Zonder reclame-inkomsten is Scorpio immers noodzaak tot vrijwilligers te werken en de werking te financieren met lidgelden en neven-activiteiten. Daarenboven is de concurrentie tussen de verschillende vrije radio's bikkelhard, en staat Scorpio als 'enige Leuvense vrije radio zonder reclame' alleen tegenover de in de jaren tachtig ontstane commerciële vrije-radiolobby. Scorpio liet zich echter niet pakken.

In december 1988 legde Scorpio op een persconferentie in Leuven haarfijn uit hoe de coalities in de Raad voor Niet-Openbare Radio's verantwoordelijk zijn voor de uitverkoop van de eter. Eind februari 1989 werden de beweringen van Scorpio bevestigd. De Raad komt voor de dag met een eerste adviesverslag betreffende de nieuwe erkenningen van niet-openbare radio's. Volgens dat verslag zou Radio Scorpio

de Raad bij. Een nieuwe gespreksronde op donderdag 20 april 1989 levert een unaniem positief advies voor een erkenning met volledige frekwentie op. Eén en ander schijnt volgens een welingelichte bron te maken te hebben met de lijst van Leuvense prominenten die Scorpio steunen.

Boeren

Pas begin 1990 komt het officiële en gelijklopende oordeel aan. Dewaël stelt aan de Vlaamse regering voor Sinjaal, Contact en Scorpio door te laten en één nog op te richten radio een halve frekwentie te geven. Scorpio zou een volledige zendtijd krijgen en mag als enige haar frekwentie (FM 106) behouden. Zelfs bij de uitvoering van deze beslissing, die momenteel nog niet in voege is, blijft Scorpio op FM 106 uitzenden.

Ondertussen voeren de andere vrije radio's, die uitgegroeid zijn tot grote commerciële zenders, actie tegen de invoering van reclame op de BRT-radio. In advertenties wordt beweerd dat het 'lokale radioleven' daarmee dreigt gebroken te worden. Dat de vrije radio's die de ketenvorming tot de norm hebben

JOHNNY & MARINA

Indrukwekkende teater- en filmprogrammatie

Grote mensen eksperimenteren niet, het Stuc wel

De nieuwe programmatie van het Stuc ziet er dit jaar zowel voor film als voor teater nogal indrukwekkend uit. Met een retrospectieve reeks van de films van Andy Warhol heeft het Stuc zelfs de grotere 'kunsten-centra' voorbijgebeend. Toch blijven de middelen, vooral voor de filmwerking, erg beperkt, en draait het Leuvense cultuurcentrum vooral op de jarenlange inzet van 'cultureel progressieve' studenten en oud-studenten. Het aanbod dat het Stuc momenteel kan bieden, toont echter aan dat dat werk vruchten afwerpt. Het 'alternatieve' centrum is aan het groeien.

Het teaterprogramma van het Stuc staat nu vast tot december. Naast eigen producties zullen er ook ko-producties en werk van anderen te zien zijn. Teaterprogrammatie Mark Deputter reikt het immers nog steeds tot een van de belangrijkste taken van het Stuc jong werk te ondersteunen.

Het seizoen wordt geopend op negen oktober met een Stuc-productie van Bruno Mistiaen, die zich tot nog toe met videoproducties bezighield. In samenwerking met het Stuc maakt hij nu een teaterbewerking van een tekst van Michau, een Belgisch auteur die in Frankrijk woont en daar zeer bekend is. Michau schrijft vooral reisverhalen. De tekst die Mistiaen samen met Dirk Van Dyck bewerkt, handelt echter over experimenten met meskaline, een bewustzijnsverruimende drug.

Dirk Van Dyck, die vroeger nog bij Needcompany zat, maakte vorig jaar in een driemanschap met Ryszard Turbiasz en Johan Dehollander enkele producties, waarvan er dit jaar een verkozen werd om deel uit te maken van het Amsterdamse teaterfestival. De voorstelling komt dit jaar ook in het Stuc, samen met een ander werk van hen. 'Een man alleen is slecht gezelschap'.

Investeringen

De Leuvense studenten van teaterwetschap brengen samen met het Stuc een voorstelling met als werktitel 'Marie-Vue'. De regie ervan is in handen van Mieke Verdin, iemand die zich reeds eerder als actrice bewezen heeft.

Het Stuc vertoont het komende jaar uitzonderlijk ook een vrij groot aantal buitenlandse voorstellingen. De eerste daarvan is de New Yorks-Leuvense koproduktie 'Stuart Sherman's Taal Uilenpiegel' van de beeldend kunstenaar en teatermaker Stuart Sherman. Er komt ook werk van het Britse 'Forced Entertainment', een jong, nog onbekend gezelschap dat in het Stuc optreedt met 'Some confusions in the law about love'. De voorstelling gaat over een Elvis-imitator die zich Elvis-allures aanmeet, maar in de praktijk in derderangshotel-letjes woont en in parochiealen optreedt. Tenslotte staat er ook een heremining van een Klapstukproductie op het programma, de voorstelling 'Quarere' van de groep Mal Pelo. Dit Spaanse koreografieduo heeft vorig jaar iedereen verbaasd en zal nu dezelfde productie brengen.

Naast deze relatief kleine producties, die erg thuishoren in een 'alternatief' cultuurcentrum als het Stuc, programmeert het Stuc tenslotte de 'Needcompany', een groep die eerder gewend is in de 'grote' centra te spelen. Hun productie, 'Julius Caesar', zal uitzonderlijk in het Arenberginstituut gespeeld worden. Volgens Mark Deputter is dit werk "ook voor een eerstekeer die nog nooit modern toneel gezien heeft, perfect te genieten". Of dat echter voldoende reden is om het werk naar het Stuc te halen, blijft een open vraag.

Needcompany is gegroeid uit het 'epigonentheater', dat kind aan huis was

De plannen van het Stuc om het Arenberginstituut in te trekken dateren van 1986. Ze voorzagen in de uitbouw van een groot, prestigieus cultuurcentrum, waarin onder andere een teaterzaal met 340 stoelen, een koffie-restaurant, een kantooruimte en een 'hotel' zou ondergebracht worden. Het Stuc heeft inderdaad nood aan een betere infrastructuur. Als studentencentrum is het evenwel gebonden aan een beperkt project: steun aan jong, vernieuwend talent, cursussen voor studenten en een interessant programma voor een progressief studentenpubliek. Het Arenberginstituut, waarin ook Scorpio huist, kan het Stuc hiervoor de nodige ruimtes bieden. Gelet op het 'alternatieve' karakter van het Stuc, betekent dat echter niet dat het een prestigieuze cultuurtempel van 200 miljoen (Foto Rob Stevens)

in het Stuc, waar de groep een dankbaar cultureel progressief studentenpubliek vond. Ondermeer dankzij de respons van het publiek in centra als het Stuc, kon de groep uitgroeien tot een van de belangrijkste in België. In haar doelstellingen stelt het Stuc zich een doorstromingsfunctie als taak, en het is bijgevolg zeer de vraag of er voor een groep als de Needcompany wel een speciale voorstelling in het Arenberginstituut moet georganiseerd worden. Mark Deputter van het Stuc vindt echter dat het spijtig zou zijn indien het Stuc de groep niet zou kunnen programmeren. De spelers van 'Needcompany' hebben immers traditioneel een sterke binding met het cultuurcentrum van de studenten. Daarboven wordt de groep volgens Dirk De Wit nog steeds niet gevraagd in de stadsschouwburg of het cultureel centrum 'De Borre' in Bierbeek.

Met betrekking tot film en video houdt men er volgens filmprogrammatie De Wit in het Stuc dezelfde doelstelling op na als voor hun teaterproducties. Het Stuc wil jong werk tonen en kwaliteitsproducten brengen, maar daarnaast ook studenten aanzetten om passief en actief met het medium bezig te zijn. Zo kwamen er uit de videocursus van vorig jaar al twee producties die de moeite waard zijn.

Vissen

De videoproductie blijft in verhouding tot teater echter kleinschalig, omdat video maken nu eenmaal duurder is dan akteurs te laten repeteren. Toneel maken kan met beperkte middelen, terwijl je voor video afhankelijk bent van allerlei apparatuur. Het is wel een feit dat er de meerderheid van de subsidies naar teater gaat. De reden daarvoor is dat het Stuc

traditioneel zijn subsidies krijgt voor teater. Dirk De Wit vindt echter dat er een braakliggend terrein is voor film en video. Er wordt dan ook aan gewerkt om film apart te laten subsidiëren.

Ondanks het overwicht aan subsidies voor het teater, is de doelstelling wel steeds geweest om multidisciplinair te zijn. Film en teater blijven noodzakelijk in mekaar's buurt, aangezien er in het Stuc voor beide een zelfde publiek en artistieke doelstelling bestaat. Aan de film zou het Stuc volgens Dirk De Wit zijn bijdrage kunnen leveren door jonge kunstenaars met goede ideeën de mogelijkheden te geven om een productie te maken. Zo zou het Stuc talent kunnen opvissen en voorstellen kunnen doen aan filmproducenten om samen te werken. Nog volgens De Wit zit film of meer video produceren er voorlopig echter niet in. De activiteiten van het Stuc

blijven vooral beperkt tot film tonen en mensen uitnodigen die nauw bij film betrokken zijn, zoals vorig jaar gebeurde met onder andere Willem De Greef en Dirk Lauwaert.

Beer

Een van de grote krachtlijnen in die filmwerking is de filmkursus die dit jaar over komisch akteren zal gaan. De komiek heeft, in De Wits visie, een heel aparte, waardevolle functie. Enerzijds gaat er een zekere agressie tegen alle konventies van hem uit - hij is een beetje een anarchist - en anderzijds gaat dit samen met zijn levenslust. Akteurs die dit inkarneren zijn onder andere Charlie Chaplin, Louis de Funes, Jacques Tati, Jerry Lewis, Peter Sellers en Mel Brooks. Ook regisseurs als Blake Edwards van de 'Pink Panther' hebben in grote mate tot dat beeld bijgedragen. De filmkursus wordt gegeven door Dirk Lauwaert, die de films ook zal inleiden voor een groter publiek.

Het Stuc blijft dit jaar ook aandacht besteden aan de experimentele film, die net als vorig jaar door filmdocent Willem De Greef zal geprogrammeerd worden. In november is er een project over hoe het lichaam gerepresenteerd wordt in experimentele films vanaf de jaren twintig tot nu, en in december wordt het werk van de Joegoslaaf Galetta voorgesteld.

Gigant

Ondanks hun belangstelling voor het eksperimenteren, gaat het Stuc dit jaar voor het eerst een samenwerking aan met de Studio. Om de filmversie van de 'Mahabharata' te kunnen vertonen aan een groot publiek, is de zaalkapaciteit van het Stuc immers veel te klein. Het Stuc wil echter alleen maar samenwerken op voorwaarde dat een onderdeel van het programma ook bij hen loopt. Het gaat hier om een samenwerkingsverband - zoals met de stadsschouwburg - waarbij Rastell een deel van zijn ruimte ter beschikking stelt en beiden kunnen profiteren van de promotie. De korte drie uur durende versie van de 'Mahabharata' zal in de Studio lopen, de lange versie speelt dan in het Stuc. Het is de eerste keer dat dit Indische dichtwerk met zijn 13000 verzen toegankelijk gemaakt werd voor een Westers publiek. De cineasten Peter Brook en Jean-Claude Carrière kregen het verwijt dat ze het dichtwerk zouden ge vulgariseerd hebben, maar volgens De Wit is dat onzin omdat de 'Mahabharata' gegroeid is uit volkse vertellingen.

Troef

In oktober staan er verder een aantal Japanse erotische films uit de jaren zestig en zeventig op het programma. De maand erna komt er een retrospectieve van het werk van de Portugese cineast Manoel de Oliveira, met de operafilm 'Os Canibais', die in de stadsschouwburg zal vertoond worden. In december worden zes films van de Canadese regisseur, Atom Egoyan, getoond. Hij heeft gewerkt rond de invloed van de beeldcultuur op het dagelijkse leven. In februari, tenslotte, staat er een grote retrospectieve van Billy Wilder op het programma.

De kroon op het werk is voor het Stuc echter de vertoning in oktober van dertien pas gerestaureerde films van Andy Warhol. Het project met Warhol heeft onlangs nog in Parijs gelopen en is een van de belangrijkste filmgebeurtenissen van het jaar. Volgens De Wit kreeg het Stuc de kans om deze reeks te vertonen omdat het jarenlang interesse voor de experimentele film getoond heeft. Om een gelijkwaardige reden is het Stuc ook in staat om een groot teatergezelschap als de Needcompany te programmeren.

Het Stuc is als alternatief centrum 'groot' geworden door het experimenteren. Het heeft op lange termijn mogelijk de keuze tussen alternatieven en prestige. In een 'prestigieus cultuurcentrum' in het Arenberginstituut zou het dat experimenteren en het 'progressieve studentenpubliek' wel eens kunnen vergeten.

Kirsten Fredericx
Koen Hendrickx

ARENBERGINSTITUUT KULTUURCENTRUM?

De subsidies die de Vlaamse Gemeenschap aan centra als het Stuc toekent worden dit jaar verhoogd, als gevolg van een nieuw decreet. Dit wekte nogal wat verwachtingen. De subsidieverhogingen liggen echter lager dan de Stucdirectie verwacht had. Grote centra als de Singel in Antwerpen, het Kaaiteater in Brussel en de Vooruit in Gent hebben heel wat meer subsidies gekregen en kunnen daarmee ook grote namen als een De Keersmaeker in huis halen of houden. De kleinere, zoals het Nieuwpoortteater, de Lime-light in Kortrijk, de Werf in Brugge, de Monty in Antwerpen en het Stuc in Leuven blijven volgens Deputter de taak behouden die ze nu hebben: "kwalitatief hoogstaand werk brengen, een opening houden naar nieuwe mensen en de smaakmaker blijven van het Vlaamse teater, met minder nadruk op internationale programmatie".

Direktie

Mark Deputter meent echter wel dat de toekomst veelbelovend is door de tendens naar een jaarlijkse stijging van de subsidies. Ondertussen moet het Stuc volgens de direktie blijven werken met veel te weinig geld. Met de drie en een half miljoen die nu van de Vlaamse Gemeenschap krijgen,

naast het geld van de unief, kunnen ze volgens Mark Deputter het hoofd net boven water houden. Er moeten echter wel projecten gemaakt worden met mensen die niet betaald worden, met middelen die je hier en daar moet samenrapen en met een teaterzaal die te klein is. De subsidieverhoging is volgens de Stucdirectie absoluut ontoereikend voor de gewone werking en laat niet toe enige continuïteit te garanderen.

Een nijpend probleem, waarmee het Stuc nu al jaren kampt, is de gebrekkige infrastructuur. De prioriteit blijft evenwel bij de werking liggen, hoewel er een aantal vernieuwingen in de infrastructuur noodzakelijk zijn. Het Stuc gaat bijvoorbeeld een nieuwe lichtinstallatie kopen, die aangepast zal zijn aan de noden van hedendaags teater. Daarnaast heeft het ook een nieuwe 35 mm-filmprojector gekocht, wat een noodzaak was om op een professionele manier aan filmprojectie te doen.

Het Stuc krijgt momenteel subsidies vanuit twee hoeken, van de Vlaamse Gemeenschap en van de universiteit. Voor de afbetalingen van vroegere leningen van de KU Leuven werd een plan uitgewerkt dat op de voet gevolgd wordt. Volgens de direktie van het Stuc

is hierdoor de relatie met de unief verbeterd. De KU Leuven blijft open te staan voor het idee van grotere activiteiten in een betere infrastructuur. Dat is volgens de Stuc-directie ook nodig als het Stuc de unief wil aanspreken voor een nieuwe zaal, want de zaal waar ze nu in zitten werkt immers beperkend voor wat ze willen en kunnen doen.

Huurcontract

Het Stuc ontkent de geruchten als zouden er concrete bouwplannen voor een zaal in het Arenberginstituut zijn, maar de zaal die Teaterwetschap en ook het Stuc in het Arenberginstituut gebruiken, wordt wel een beetje opgeknapt. Daarnaast heeft het Klapstuk grondig geïnvesteerd in een dansstudio. Hoewel er momenteel geen uitgeruste teaterzaal in het instituut is, zal Needcompany er volgend seizoen toch z'n 'Julius Caesar' spelen.

Als het Stuc van de universiteit een huurcontract van twintig jaar zou kunnen krijgen voor een gebouw van de unief, zoals het Arenberginstituut, dan betaalt de Vlaamse Gemeenschap, volgens het nieuwe decreet, zestig procent van de verbouwkosten. Ook een mooie investering voor de KU Leuven. (KF/KH)

WIE LEUVEN WIL VEROVEREN, PAKT HET MEE

Sportraad spreekt gespierde taal

Sport zou zelfs de zeden verzachten

Eén van de grootste dilemma's waarmee iedere jongere tijdens zijn puberteit geconfronteerd wordt, is de keuze tussen de gedroomde loopbaan als profsporter, en de studies. De zeldzame jonge goden die een gezonde geest in een gezond lichaam kultiveren, slagen erin de keuze tot hun achttiende uit te stellen, en training en studies te combineren. Bij hun komst naar Leuven worden de trofeeën achter glas geborgen, en na twee jaar zien ze er net uit als wij allemaal: bleekjes en uitgezakt. Tenzij ze op tijd de weg naar het Sportkot vinden - en de rechte weg terug naar hun kot.

Het Sportkot - officieel het Instituut voor Lichamelijke Opleiding (ILO) - herbergt eigenlijk de studenten Lichamelijke Opleiding en de Fysio-therapeuten. Daarnaast wordt de accommodatie ook ter beschikking gesteld van Sportraad, de raad van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie die zich bezighoudt met de fysieke paraatheid van de Leuvense student. Als geleding van Loko wordt het beleid van Sportraad, net als dat van de andere raden, volledig bepaald door de studenten. Dat gebeurt op de Algemene Vergadering, die gevormd wordt door kringvertegenwoordigers. Alleen leiden de vertegenwoordigers op Sportraad doorgaans niet zo'n zittend leven als de vergaderbeesten van Kringraad, Sociale Raad of Kultuurraad.

Sportkaart

Sportraad is er in de eerste plaats om de Leuvense studenten de mogelijkheid te bieden op een goedkope manier aan sport te laten doen. Via Sportraad kan elke student van de KU Leuven gebruik maken van de sportinfrastructuur van de unief. Daarvoor moet je alleen over een sportkaart beschikken. Die worden bij het begin van het academiejaar tegen een zacht prijsje aangeboden door de kringverantwoordelijken, anders kan je ze ook kopen op het Sportsekretariaat zelf. Eens in het bezit van een sportkaart kan je het gans academiejaar lang aan sport doen op het Sportkot, en je bent meteen verzekerd tegen mogelijke ongevallen.

Media-Event

Sportraad staat borg voor de organisatie van een heel assortiment aan sportmanifestaties. Er worden jaarlijks interfacultaire competities georganiseerd. Daarmee komen alvast de voetbal-, volley- en basketfanaten aan hun trekken. En de supporters. Bovendien mogen de kringen die tenslotte als winnaars uit de bus komen, Leuven vertegenwoordigen op het Leuvense Internationale Studenten Sporttoernooi, het Lisst. Bij die gelegenheid wordt Leuven overspoeld door buitenlandse studenten die zich hier komen meten met het kruim van onze sporters. De modale student houdt pijnlijke kuitspiers over, alleen al aan de Lisst-afscheidstafel.

Maar je kan natuurlijk ook nog andere sporten beoefenen. Sportraad organiseert regelmatig individuele toernooien in de meest uiteenlopende sporttakken. Bovendien gaat er jaarlijks wel een initiatiephapping door in één of andere minder bekende sport. Vorig jaar kon je zo bijvoorbeeld leren karabijn- en pistoolschieten, klimmen, diepzeeduiken of langlaufen.

Estafette

De grootste uitstraling hebben de massa-evenementen van Sportraad. Die gaan door in de eerste helft van het academiejaar, en sommige zijn ondertussen uitgegroeid tot echte klassiekers. Vooral de jaarlijkse 24-Urenloep lokt jaar na jaar duizenden lopers en toeschouwers naar de Tervuursevest. Dit jaar wordt het startsein van de estafeteloop gegeven op 23 oktober. Noteer maar vast in je academisch agendaatje, de nachtelijke ambiance op het Sportkot is niet te missen.

zelf van de massa-evenementen staan de kringen wel borg voor bijvoorbeeld het op- en afbreken van tenten en standjes, en voor de veiligheidsdiensten. De echte voorbereiding van die manifestaties wordt gedragen door niet-gebonden vaste medewerkers.

Op die manier heeft de Algemene Vergadering van Sportraad eigenlijk een dubbele functie: de kringafgevaardigden staan in voor de organisatie van de bekercompetities en voor hulp bij de "klassiekers". Daarbuiten zorgen zij voor de informatiedoorstroming naar kringen en studenten toe. Het echte organisatorische werk wordt overgelaten aan semi-professionals, die instaan voor de contacten met de universiteit en de stad Leuven, voor sekretariaat en administratie, voor het contacteren van sponsors en al wat er verder bij komt kijken.

Dat Sportraad de laatste jaren sterk de professionele toer opgegaan is, is niet bij iedereen in goede aarde gevallen. Sommige manifestaties zijn media-events geworden die de grote sponsors aanspreken, waardoor het studentikoze aspect meer en meer in de verdrinking dreigt te komen. Sportraad is er zich echter van bewust dat ze er in de eerste plaats is voor de studenten. Om die reden is bijvoorbeeld de studentenmaraton sinds een aantal jaren sterk afgebouwd. Nu mogen alleen nog studenten en personeel van de KU Leuven meedoen. Terwijl die vroeger nauwelijks nog aan de bak konden komen.

Sportraad blijft op die manier een organisatie voor en door studenten, en biedt alleszins iedereen de mogelijkheid om tegen democratische prijzen aan sport te doen. Nu is het alleen nog aan de studenten om daar ook gebruik van te maken. Je sportkaart kan je alvast gaan afhalen op het Sportsekretariaat, Tervuursevest 101. Democratisering en estetiëtering van het hoger onderwijs moeten immers hand in hand gaan.

Stef Wauters

320 bladzijden vol nuttige informatie, onder andere over studiemethode en eksamens, al gaat het ook over koken, kotinrichting, vrije tijd, fakulteitskringen en studentenpolitiek. En als je nog twijfelt waar je in oktober je brood zal gaan halen, of wat de dichtstbijzijnde kapper is, dan vind je hier ook een VOLLEDIGE lijst van alle Leuvense handelszaken, mét telefoonnummer.

En we doen er nog een stadsplannetje van Leuven en Heverlee bovenop.

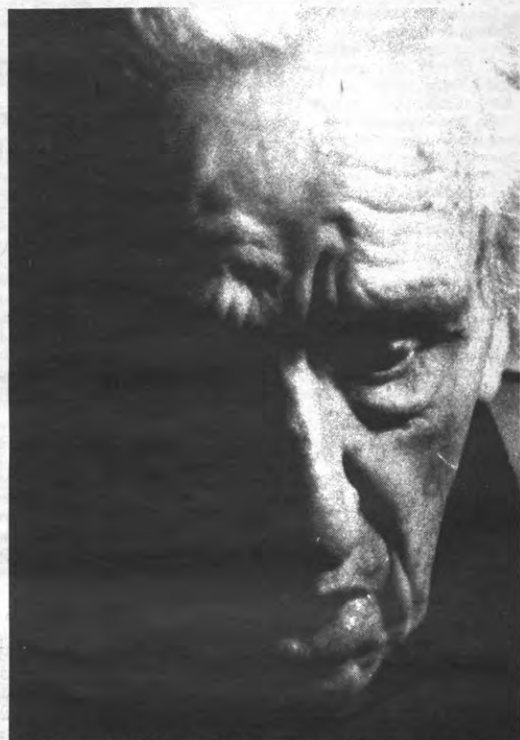
Gratis te verkrijgen door alle eerstejaars op de stand bij de inschrijvingen in de Hallen of op ons adres: 's Meiersstraat 5, Leuven (zijstraat Muntstraat)

(Ouderejaars betalen 120 frank.)

Ook verkrijgbaar in de Leuvense boekhandels.

HET VADEMECUM

VOOR STUDENTEN K.U. LEUVEN

WIE IS WIE IN LEUVEN - Dit is Charel. Charel heeft de hele wereld gezien. De hele wereld heeft Charel gezien (onder andere in Alma 2). U nu ook.

(Foto Rob Stevens)

DOSSIER HUISVESTING

Vechten voor democratische huisvesting

De huisvestingsproblematiek is de laatste jaren een steeds belangrijker plaats gaan innemen in het hele debat over de democratisering van het hoger onderwijs. Twee jaar geleden werd er voor het eerst aan de alarmbel getrokken in het rapport van de Werkgroep Studentenhuisvesting, samengesteld door de Raad voor Studentenvoorzieningen (zie kader p. 11) en die tot opdracht kreeg de kwantitatieve én kwalitatieve aspecten van het "op kot wonen" te Leuven te onderzoeken.

De werkgroep kwam tot de vaststelling dat er zich een drastische prijsstijging had voorgedaan sinds het academiejaar 1987-88. Dat jaar gingen de prijzen gemiddeld met maar liefst zes procent omhoog ten opzichte van 1986. In haar vaststellingen en beleidsopties kon de denkgroep ter verklaring alleen "mogelijke factoren" aanduiden, zoals nieuwe investeringen, vermindering van het aantal gesubsidieerde kamers, het hoger gemiddelde comfort en wijzigingen in de studentenbevolking. Elders in haar eindrapport maakt de werkgroep minder voorbehoud: ze stelde onomwonden dat de privéeprijzen drastisch gestegen zijn op het ogenblik dat minder gesubsidieerde kamers ingevoerd werden binnen Studentenvoorzieningen.

Het is geen toeval dat die trend zich voordeed sinds 1986, het jaar van de Sint-Annabesparingen, waarbij in één klap de betoelaging van de sociale sektor aan de universiteiten gehalveerd werd. De directe gevolgen daarvan waren te voorzien: de prijzen van de sociale huisvesting stegen en daarmee was voor de privee het hek van de dam. Sindsdien is de trend naar alsmat duurdere kamers allerminst omgebogen, wel integendeel. De markt

van de studentenkamers lijkt nu pas goed ontdekt door grote investeerders, die de prijzen alsmat schaamtelozer omhoogdrijven.

In eerste instantie zijn de problemen met huisvesting in Leuven en in andere universiteitssteden een gevolg van een falend sociaal beleid. Ook andere "mogelijke factoren" die het rapport van de Denkgroep Studentenhuisvesting aanhaalt zijn immers terug te brengen tot een stagnerende democratisering van het onderwijs. De gewijzigde studentenbevolking kan zich inderdaad een hoger gemiddeld comfort veroorloven, een gegeven waar de nieuwe investeerders in de kamermarkt handig op inspelen.

Jos Dewinter, coördinator van de Huisvestingsdienst, stipt dan ook aan dat men de Leuvense kamermarkt slechts in bedwang kan houden mits het *uitbreiden* van het aanbod van de sociale huisvesting. Dat werd ook twee jaar geleden in de beleidsopties van de Dienst al vooropgesteld. Toen werd een eigen aanbod van de KU Leuven op de kamermarkt van de grootte-orde van een generatie eerstejaarsstudenten (ongeveer 4.000) wenselijke geacht. Voorlopig blijft het bij wensdromen.

Maar een efficiënt huisvestingsbeleid kan pas gevoerd worden mits er gewerkt wordt aan een duidelijkere juridische bescherming van de student als huurder. De markt van de studentenkamers valt nu *de facto* buiten elke wettelijke huurregeling, omdat je als student in je gehuurde woning niet je hoofdverblijfplaats hebt. Die toestand is niet langer houdbaar, en links en rechts worden er dan ook pogingen ondernomen om tot een definitieve regeling te komen van de bescherming van de student-huurder. Een eerste voorstel werd gelanceerd door de

Agalev-kamerleden Vaes en Aelvoet. In een amendement op de wet van 22 december 1989, wilden zij bekomen dat voor de toepassing van de wet, een student geacht zou zijn zijn hoofdverblijfplaats te hebben in zijn kamer of woning wanneer die voor tien maanden of een jaar gehuurd werd. Die bepaling moest enkel de toepassingsregel van *déze* wet omschrijven, en zou verder zonder gevolg blijven voor de andere - sociale of fiscale - aspecten van de domiciliëring. Het amendement werd verworpen.

Toch dringt de tijd. Want het voorstel Vaes-Aelvoet was bedoeld om de studentenmarkt te beschermen tegen de zware opwaartse druk die de huurprijzen, voornamelijk in het Brusselse, ondervinden in het licht van 1992. Aan die druk zijn de prijzen voor studentenkamers nog sterker onderhevig, omdat studenten niet beschermd zijn tegen onrechtmatige huurprijsstijgingen, aldus de verantwoording voor het amendement.

Wanneer men het ernstig meent met de democratisering van het onderwijs, wordt het de hoogste tijd dat de betrokkenen zelf, de universiteiten en hun verantwoordelijken voor studentenhuisvesting, een voorstel uitwerken of ondersteunen dat de student niet alleen woonzekerheid, maar bovendien prijszekerheid en kwaliteitszekerheid biedt. Zoniet blijft de student een vogelvrijverklaarde op de kamermarkt, en een gemakkelijk slachtoffer voor de praktijken van wijdgapende (grote) kotbezitters. Het lijkt ons - ongeacht de uiteenlopende belangen van de verschillende universiteiten - gepast daar op het hoogste niveau, dat van de Vlaamse Interuniversitaire Raad, werk van te maken.

DOSSIER HUISVESTING

Jos Dewinter over huisvesting

4 vervolg van p.1

onze contracten en voor eerlijke prijzen, wat ook de markttoestand is. Het moet bovendien een opdracht zijn van de universiteit zelf - met de Huisvestingsdienst als motor - om meer en voldoende kamers ter beschikking te stellen om zo de markt te beïnvloeden, zowel naar kwaliteit als naar prijs als naar huurvoorwaarden. Met 10 tot 15 procent van de kamers kan je niks doen.»

«Als dat dan bovendien nog de allergekoopste kamers zijn, met hier-tussen prijzen van 2200 frank, dan is het natuurlijk uitgesloten om enige reële invloed op de markt uit te oefenen. Met alle respect en sympathie overigens, want het is ook een taak van de sociale sektor om aan die prijzen te verhuren. Maar daarbuiten moet er dus een pak huisvesting aan de markt toegevoegd worden, kamers die verhuurd worden aan voorwaarden die een reële impact hebben op de markt en die toonaangevend kunnen zijn. Zolang dat niet gebeurt zullen wij een ongelijke strijd blijven voeren.»

Veto: *Ondertussen blijft het initiatief op de kamermarkt in handen van de privésector. Een voorbeeld daarvan is de verkoop aan privépersonen van het gebouw van de Paters Redemptoristen. Voor 10 miljoen naar verhuurd. Laat de sociale sektor zich dan niet passeren?*

Dewinter: «Het zou natuurlijk interessant zijn om gebouwen aan die prijs aan te kopen. Dat lijkt me duidelijk. Het verbaast mij dan ook dat die prijs genoemd wordt. Als uw informatie klopt is dat natuurlijk een koopje.»

«Maar onze strategie moet niet zijn om kamers van de privé af te snoepen.

Het beleid moet erop gericht zijn om kamers toe te voegen aan de bestaande markt. Er bestaan zo'n plannen. Het Romero-project is nog altijd lopend, of sluimerend..., ook dat zou mogen geaktiveerd worden. De academische overheid moet eens dringend de plannen die ze heeft operationeel maken. Denk maar aan het klooster van de Zwarte Zusters, waar men grootse plannen mee heeft. Daar zouden al de gasten van de KU Leuven moeten gehuisd worden. Al die bezoekers, genodigd door profren, - ik wil het nog niet over Erasmusstudenten hebben - komen nu op de privémarkt terecht. Die mensen kreëren met hun speciale vraag en omdat ze het kunnen betalen een bijkomende behoefte in de privé. Dat kan de prijzen de lucht indrijven. Het is nodig om de markt hiervan te ontlasten.»

«Het mag bovendien niet de bedoeling zijn gebouwen op te nemen die op de lijst staan van de kunsthistorische monumenten. Dat is niet de taak van de sociale sektor. Ik zou de laatste zijn om het Van Dalekollege, waar we zelf in ondergebracht zijn, te bekritisieren, we zitten hier goed en dat geeft een zekere uitstraling. Maar het geld van de sociale sektor dient niet voor het in stand houden en het exploiteren van historische gebouwen. We hebben ooit het Begijnhof beheerd, nu het Van Dalekollege, dat zijn dure exploitaties.»

Veto: *Elk jaar wordt er een aantal kamers uit de markt genomen, en een ander deel wordt er weer aan toegevoegd. Oudere kamers worden dan verbouwd, opgeknapt. Ook daar is er een evolutie naar luxueuzere, en dus duurdere kamers.*

Niet alle kamers hebben een douche, maar dan toch minstens water aan de pomp.

(Foto Rob Stevens)

Dewinter: «Er zijn inderdaad mensen die hun kamers verfraaien om dan de huurprijs aanzienlijk te verhogen. Maar heelwat eigenaars zijn daar toch zeer redelijk in. Men moet begrijpen dat er in zo'n huis investeringen worden gedaan. Veel koteigenaars, helaas niet allemaal, nemen eerst contact op met ons. Ze informeren zich over wat kan en wat niet kan, over de markttoestand, nog voor ze beslissen om geld te gaan investeren in het verbouwen van hun huizen.»

«De kleine particuliere koteigenaar is nog steeds bereid om aan onze voorwaarden met ons samen te werken, voorwaarden die in overeenstemming zijn met de normale marktprijzen en met de modelcontracten. Maar wanneer de grote kotbezitters een overwegend deel van de markt kunnen gaan beheersen, dan is de ramp in zicht.»

Veto: *Er bestaat een tendens om wat eigenlijk studio's zijn als kamer aan te bieden. Natuurlijk betaal je er wel de prijs van een studio voor. Dat zou dan te maken hebben met de regeling dat je per studio een aantal parkeerplaatsen moet creëren.*

Dewinter: «Per studio moet je een parkeerplaats voorzien, terwijl je voor kamers één parkeerplaats per drie verhuurde kamers moet voorzien. Wie daarbij in gebreke blijft kan een boete krijgen die oploopt tot 125.000 frank per ontbrekende parkeerplaats. We vinden dat inderdaad terug in onze studie van de huurcontracten. Heel wat contracten worden opgesteld voor de verhuur van een studentenkamer, terwijl er uit de beschrijving van het goed duidelijk blijkt dat het om een studio gaat. De prijs is dan ook navenant. Dat moet bij gelegenheid eens bij de stad aangepraat worden, want op die manier creëert men een discriminerende toestand.»

«Jammer genoeg stellen we vast dat dergelijke kamers tegenwoordig ook zonder veel moeite verhuurd worden. Met de huidige evolutie op de markt gaan we naar een veel scherpere aflijning tussen enerzijds de duurdere, goed uitgeruste kamer, waarvoor er een cliënteel is, en anderzijds de sobere, eenvoudige studentenkamer die nog aan een redelijke prijs verhuurd wordt. Er bestaat gelukkig nog een sterk overwicht van die tweede groep. Maar we merken dat de vraag naar die duurdere kamers stijgt. Ik stel me dan toch de vraag of een student een zonnebank nodig heeft om te studeren aan de unief. Moet je zonnig fotokopieerapparaat voor je kot, is het normaal dat een student gestimuleerd

wordt door buitenlandse reizen die door het kot worden aangeboden? Dat zijn concrete voorbeelden, uit de realiteit gegrepen.»

Veto: *Wijzen die dingen ook niet op een verandering in het profiel van "de student", en op een evolutie in de socio-professionele klasse waar hij uitkomt? Sommige nieuwe grote kotbezitters mikken zondermeer op wat zij de elitestudent noemen.*

Dewinter: «Wellicht wel. Al is het nu nog te vroeg om zo'n conclusie te trekken. Het ligt wel in onze bedoeling om bij de analyse van de huurcontracten na te gaan wie waar op kot gaat, rekening houdend met de socio-professionele achtergrond van de student. We hebben momenteel alleen maar een kijk op de studenten die gehuisvest zijn in residenties van de sociale sektor. Van hen kennen we ondermeer de achtergrond en het inkomen van de ouders. Het zou interessant zijn te weten waar studenten die net uit de boot vallen voor een kamer van de sociale sektor terecht komen. Zijn zij de personen die te veel betalen, die een kontrakt tekenen waardoor zij ontzettend mishandeld worden? Uit welke sociale en financiële lagen van de bevolking komen studenten die een kamer huren met zonnebank en buitenlandse reizen?»

«We moeten ervan uitgaan dat demokrativering van het hoger onderwijs niet alleen een financieel probleem is maar ook een probleem van het ter beschikking stellen van goede kamers aan mensen die geen traditie hebben in het hoger onderwijs. Ik heb de indruk dat vooral die mensen in die duurdere sektor van de markt terecht komen.»

Veto: *Het zouden vooral mensen zijn die onwetend zijn over het doorsnee-aanbod op de markt?*

Dewinter: «Dat denk ik in ieder geval. Die mensen geloven inderdaad dat dat standaardhuisvesting en standaardprijzen zijn.»

Veto: *Maar ondertussen adviseert de CIB (Confederatie van Immobiliënbezoeken in België) haar leden om te investeren in studentenkamers. Men vermeldt bovendien dat men nu voor twaalf in plaats van voor tien maanden moet verhuren. Hoe reageert Huisvesting op een dergelijk advies?*

Dewinter: «Ik zou wel eens met de verantwoordelijke voor dat artikel willen spreken. Ik begrijp niet waar die man zijn studiemateriaal vandaan haalt. Wij hebben in 1988 Filip Janssens, een toch niet onbelangrijke expert van de immo-

biëliëmarkt, de zaak ook laten bekijken. Hij heeft ons toen voorgerekend dat aan een huurprijs van 4500 frank per maand voor tien maanden van een te investeren kapitaal van 225.000 frank per kamer, er een rendement kon gehaald worden van meer dan 8 procent. En die man is toch een autoriteit. Terwijl het dokument van CIB niet eens ondertekend is. Waar baseert men zich in godsnaam op om te schrijven dat prijzen van 6 à 7000 frank geen enkel probleem zijn, dat staat er ook in. Men probeert ballonnetjes op te laten.»

«Trouwens, men weet niet waar men aan begint met die contracten van twaalf maanden. Stel dat de studenten in Leuven massaal zo'n kontrakt zouden krijgen, dat zou kunnen impliceren dat het gemakkelijker kan worden om zijn domicilie in Leuven te krijgen. In die hypothese zou men in het systeem van de traditionele huishuur terecht komen. Dat betekent gewone indexering van de huurprijs, de waarborg op een geblokeerde rekening in de bank, niet meer kunnen opzeggen..., dat zou een totaal ander beeld geven op de markt.»

«De vraag is: bewijzen wij de studenten een dienst door op die twaalf maanden in te spelen? Ik heb met die idee gespeeld. Ik betwijfel het, want het betekent toch een verhoging van de huurprijzen met meer dan 20 procent. Maar ook vanuit het standpunt van de verhuurder moet men goed weten wat de implicaties kunnen zijn. Is de investeerder er eigenlijk wel mee gediend dat hij op die manier zichzelf blokkeert in huurprijzen, in waarborgtoestanden, het niet meer vrij beschikken over het goed? In die optiek is het artikel van het CIB zeer ondoordacht.»

Veto: *Bestaat er nog altijd, net zoals vroeger, een grote groep verhuurders die alleen aan jongens of meisjesstudenten verhuren? Of gaat dat er wat uit?*

Dewinter: «Er is inderdaad een trend waarneembaar naar het gemengd verhuren, laat ik zeggen naar het ene of het andere geslacht. Ik denk niet dat dat betekent dat de verhuurders meer en meer in de gedachtegang van het jong volk komen, het heeft meer met opportunisme te maken. Je bent gewoon makkelijker van je kamers af als je niet zo selectief te werk gaat. Men houdt nog voornamelijk vast aan gescheiden wonen in huizen waar de kotbazen inwonen. Dat is de kleine minderheid.»

Ronny Tielens
Stef Wauters

«We moeten kamers toevoegen aan de markt. De academische overheid moet dringend de plannen die ze heeft operationeel maken». (Foto Rob Stevens)

DE KLEINE LETTERS

Kotkapitalisten

Vakbond, Kartel of 'Maffia'?

De prijzen van de Leuvense kamers zijn de laatste jaren behoorlijk gestegen. Dat komt ondermeer omdat de kamermarkt pas sinds de jaren tachtig ontdekt werd door grote investeerders: het is bijna erg lukratief om studentenkamers te verhuren. Dat heeft ondermeer in Leuven geleid tot het ontstaan van de groep van de 'groot-kotbezitters'. Het gaat hen zienderogen voor de wind. Enkele kot-moguls slagen erin een mini-imperium uit te bouwen, en zo een forse greep op de markt te krijgen. Wanneer dat gebeurt, is volgens Jos Dewinter (Huisvestingsdienst KUL) "de ramp in zicht".

Leuven heeft een aanbod van een 19.000 studentenkamers. Zoals het iedere vrije markt betaamt, wordt de prijs bepaald door de wet van vraag en aanbod. Nu kan die wet wat gemanipuleerd worden door een groter deel van het aanbod in handen te krijgen. Zo probeert Studentenverzoeken, die 2500 kamers beheert en ongeveer 13% van de studenten onderdak verleent, op korte termijn haar kameraanbod uit te breiden. Studentenverzoeken zal echter steeds een beetje aan de kant staan. Niet iedere student wil immers op een peda wonen (een kleine 4500 kamers), niet iedereen heeft geld om een studio of appartement te betrekken (ongeveer 1400 stuks). Blijven over: 1800 kamers in gemeenschapshuizen, 11.000 kamers bij priveverhuurders, die samen de 'echte' vrije markt vormen.

Die markt is trouwens hopeloos versnipperd. Leuven kent veel 'kleine' kotbazen met minder dan tien kamers. Het is dan ook logisch dat enkele eigenaars met honderd of (veel) meer kamers, een sterke positie innemen. Zeker als ze zo slim zijn om hun zaken en prijzen op elkaar af te stellen. Guy Coenen, wellicht de meest ondernemende van het hele stel, spreekt zelfs over een heuse eigenaarsakbond. De term *kartel* is meer gepast: een verbond van enkele marktbepalende, zéér bemiddelde eigenaars. Het ziet er trouwens naar uit dat sommigen zich niet schromen om de randjes van de wetgeving af te tasten.

In juni kwam een eerste *affaire* in de pers. Het betrof een zwaar conflict tussen de studenten van de peda *Domino*, Paul Lebrunstraat 26 en de eigenaar, de hogervermelde Guy Coenen. Onder het motto 'Domino te huur, maar veel te duur' en met een spandoek 'Kotmaffia' trokken de studenten van leer tegen de eigenaar. Volgens hen vraagt Coenen vanaf dit academiejaar immers een ekstra bijdrage van 8000 frank voor vaste kosten. Hieronder vallen kosten als de stadstaks (ongeveer

1100 frank), brandverzekering (tussen de 700 en de 900 frank) en de vuilnisophaling (nog minder). Het is een raadsel welke 'vaste kost' de resterende 5000 frank wel moeten dekken.

Dat was echter niet alles. Volgens de studenten zou er ook geknoeid worden met de waarborg. Zo zou het voorkomen dat kamers in een betere toestand worden verlaten dan toen men ze betrok: er werd geschilderd, er kwam vastspijp, meubels werden hersteld. Toch rekent Coenen nog kosten aan voor zogezegde schade. Kosten die dan verhaald worden op de waarborg én die, naar verluidt, vaak reeds aan de vorige huurder werden aangerekend. Maar dit soort klachten komt niet alleen van de 61 kamers en 2 studio's in de Paul Lebrunstraat. Eigenlijk kwamen er klachten van bewoners van zowat alle Leuvense studentenkamers die door de NV's van Coenen (zie kader) beheerd worden.

De prijzen liggen hier trouwens overal bijzonder hoog. Té hoog. Voor een

privee-kamer vraagt hij 5200 frank, voor een studio 10.000. Dat is niet alles: bij Coenen moet voor twaalf maanden betaald worden, in plaats van de in Leuven gebruikelijke tien maanden. De algemene onkosten worden bij hem bovendien nog ekstra opgedreven. Hij laat voor alles en nog wat bijbetalen. Voor 5200 frank heb je natuurlijk nog géén elektriciteit, verwarming of water. De man moet immers ook kunnen leven... Een kamer kost dus al snel 6000 frank. Omgerekend naar tien maanden, maakt dat 7200 frank.

Om iets te rekuperen van hun geld, proberen huurders van Coenen hun kamer in augustus en september, wanneer zijzelf toch niet in Leuven zijn, te verhuren aan derden. Maar ook hier doet Coenen moeilijk. Momenteel loopt er zelfs een proces tussen hem en een student-huurder. Naar eigen zeggen had de student, in onderling akkoord met de eigenaar, zijn kamer verlaten vanaf 1 augustus. Een andere student kwam vanaf dat moment in de plaats, en betaalde verder de huur. Toch zou de oorspronkelijke huurder aanmaningen hebben gekregen om ook voor augustus en september te betalen. In totaal zou het gaan om een bedrag van 22.000 frank. Begint het zo ongeveer te dagen waarom de mensen van de Huisvestingsdienst weigeren nog langer zaken te doen met wie zij "de Heer Coenen" noemen?

Gemeen

Ook bij gemeenschapshuizen duiken er heel wat gelijkwaardige problemen op. Sommige straatjes of gangen zijn zelfs in hun geheel eigendom van één persoon. *Madam Boesmans*, echtgenote van een notaris uit Limburg, is gespecialiseerd in piepkleine arbeidershuisjes: de Bloemberggang - een afschuwelijk smalle krocht die uitgaat op de Ierse Predikherenstraat - , de kleine huisjes in de Vlamingenstraat, in de Ravenstraat, in de Zevenslaperstraat. Ook hier zijn de huurprijzen voor de zeer kleine arbeiderswoningen fors verhoogd. Vorig jaar verhuurde Boesmans huisjes in de Zevenslaperstraat voor 9000 frank, dit jaar vraagt ze voor een gelijkaardig huisje 14.000 frank. De huisjes hebben gemiddeld drie kamers plus *all-in-kitchenette*: gootsteen, bad én toilet. De manier waarop de huurders behandeld worden, tart alle verbeelding. In 86-87 kwam het trouwens ooit tot een rechtszaak.

In één van haar huisjes in de Zevenslaperstraat lekte het dak namelijk. De twee huurders stopten met betalen en eisten herstelling plus schadevergoeding. Mevrouw ging hier niet op in, tot ze door de rechtbank werd gesommeerd dit te doen. De herstellingen kwamen er dan uiteindelijk toch... midden tijdens de eksamen. Eén van de huurders woelde vlak onder de pannen, maar dat belette niet dat het dak gewoon werd weggebroken. Waarop de huurder een tent diende te installeren, en uiteindelijk naar een ander kot moest verhuizen om te kunnen studeren.

Een andere bekende naam als eigenaar van gemeenschapshuizen is dokter Schellens, gerenommeerd dokter-specialist. Evenals Coenen heeft Schellens de weldadige structuur van de naamloze vennootschap ontdekt. Met zijn vrouw en schoonzus als andere stichtende vennoten, richtte hij Studioom NV op. Om deze bijdrage niet té monotoon te maken, beperken we ons tot het voorbeeld van Quinten Metsijplein 6, een gemeenschapshuis. Het is een typerend verhaal, analoog aan dat van enkele huizen in de Mechelsestraat, eveneens eigendom van Studioom NV.

Schellens koopt het huis - op dat moment niet meer dan een bouwval - voor 750.000 frank. Hij voert zelf geen werken uit aan het huis, maar verhuurt het dadelijk verder aan enkele studenten. Hun beschrijving van het huis tart elke verbeelding. Om toch een beetje een

leefbare woonst te krijgen, moet er dus eerst wel het één en het ander veranderen. In de kamers lag er naar verluidt op sommige plekken een halve meter zand. Na een grondige opruimbeurt, werden er een douche, een geiser en enkele gaskachels geïnstalleerd. Let wel: alles op kosten van de huurders. Schellens strijkt enkel het geld van de huur op en laat de huurders gratis en voor niks zijn huizen opknappen, zodat hij het jaar daarna steeds gemakkelijker nieuwe huurders vindt. In enkele andere gevallen probeerden de studenten die zo op eigen initiatief iets verbeterden aan 'hun' huis om toch de kosten op Schellens te verhalen. Zonder succes. Kapitalisten zijn écht slimme mensen.

Walter Pauli
Ronny Tielens

We hebben Guy Coenen proberen te bereiken om zijn versie van de feiten te geven. De vriendelijke vrouwenstem van het automatisch antwoordapparaat wist ons echter te vertellen dat meneer Coenen van 14 tot 29 augustus op vakantie was.

BOER COENEN

In 1984 besluiten Henri Coenen, landbouwer uit Kuntich, en zijn vrouw A.-M. Codonier, de *Ets Coenen NV* op te richten. Hiervoor nemen zij zes vennoten onder de arm. Die brengen samen 6000 frank in, de familie Coenen 13.994.000. De statuten bepalen dat de nieuwe maatschappij openrecht is ter uitbating van zeg maar kienknoten, veevoederleverer en, als allerlaaste puntje, immobielien. *Ets Coenen NV* floreert. De jaarrekening van '85 toont een omzet van 3,3 miljoen frank. In '86 komt Guy Coenen zijn ouders vervoegen en verdwijnen de zes spookvennoten. Het maatschappelijk kapitaal wordt opgetrokken van 14 tot 22 miljoen frank. De omzet bedraagt 3,8 miljoen frank in '86, 5.462.000 in '87, 8.600.000 in '88. Recentere cijfers zijn ons niet bekend.

In '89 richt Guy en Henri Coenen en Marleen Decoster een nieuwe *Immostud NV* op. Het startkapitaal bedraagt 1.250.000 frank. Het doel is ditmaal duidelijker omschreven: "Handel in studentenkamers". Hier- van liggen nog geen jaarrekeningen neer. Hiernaast bestaat er nog een derde maatschappij, *Tradelmo NV*, waarover wij geen verdere informatie hebben.

Het sekretariaat van Coenen zelf, gelegen in de Mechelsestraat 97, gaf ons verdere informatie. De drie maatschappijen bezitten 57 kamers en 19 studio's in de Peperstraat 90-92, 27 kamers en 1 studio in Peperstraat 94, 10 studio's in de Passionistenstraat 25, allemaal in Diepenbeek. In Leuven zijn dat Mechelsestraat 76 (48 kamers) en 97 (53 kamers), P. Lebrunstraat 26 (61 kamers, 2 studio's) en Dekenstraat 87 (104 studio's). In totaal maakt dat 246 kamers en 136 studio's. Als Coenen alle kamers aan minimum 5.200 frank, en alle studio's aan minimum 10.000 frank verhuurt, en allemaal voor 12 maanden (weerom: informatie van zijn sekretariaat), dan komen wij tot de lieve som van 31.670.400 frank inkomsten, als tenminste alle kamers steeds aan de minimumprijs verhuurd zijn en alle huurders betalen. Wij hebben dan zelfsprekend de kosten niet in rekening gebracht. Voor een gedeelte van die kosten betalen de huurders echter een extra bijdrage. Een lukratieve bijverdienste, dachten wij zo.

(WP)

GASTVRIJ LEUVEN?

Vorig jaar schreef Veto over *Colffeur Hubert* uit de Krakenstraat, die "geen buitenlanders - pas des étrangers" op zijn kamers wilde, en dat ook afficheerde. Zo'n racistische bordjes komt men in Leuven haast niet tegen: ze zijn immers bij het verboden. Toch staat Hubert niet alleen, en delen heel wat Leuvense huiseigenaars zijn opvattingen. "Buitenlandse studenten hebben vaak met moeilijkheden te kampen, die te wijten zijn (...) aan xenofobie en soms ronduit racistische reacties van verhuurders", zo vermeldde twee jaar geleden het Eindrapport van de Denk-groep Studentenhuisvesting van de KU Leuven. Hoewel Jos Dewinter deel uitmaakte van die Denkgroep en dit eindrapport mee onderschreef, is hij vandaag eerder geneigd dit probleem te minimaliseren.

Veto: *Wil men wel eens selectief te werk gaan waar het vreemdelingen betreft?*

Dewinter: «Daar zou ik een genuanceerd antwoord op willen geven. Niet alle kamers zijn immers geschikt om er buitenlandse studenten in te huisvesten. Niet ieder huis heeft een treffelijke douche of kookgelegenheid.»

Veto: *Maar dat moet toch net basis-*

komfort zijn voor elke studenten-kamer.

Dewinter: «Ja, daar streven wij ook naar. Ik beweer ook niet dat er geen racisme is. Maar veel klachten krijgen we daar toch niet over. Wel is het zo dat de meeste buitenlanders moeilijkheden hebben om in de privee aan een kamer te komen. Als je dat als een klacht aanziet, ja... Maar zodra ze hier goed en wel zitten in Leuven wat dat betreft een vrij rustige stad. Ik denk niet dat hier veel actief racisme is.»

Veto: *Maar huisvesting laat de verhuurder zelf in de beschrijving van zijn kamer invullen of die geschikt is voor buitenlandse studenten? Kan daar geen willekeur uit voortkomen?*

Dewinter: «We stellen die vraag om praktische redenen. We denken dat een buitenlandse student geen dienst bewijzen door hem net zoals Belgische studenten de straat op te sturen. Dan wordt hij waarschijnlijk toch meestal geweigerd om redenen die van praktische aard zijn... of misschien ook van racistische aard. Maar ik denk niet dat wij de organisator moeten zijn van een dergelijk frustrerende activiteit.» Frustrerend, zeg dat wel. Voor buitenlanders is het haast onmogelijk gewor-

den om in Leuven een kamer te huren. Zo zochten P. en J., twee Keniaanse doktorandi, op vrijdag 18 augustus naar een kamer. Een Belgische vriendin ging in Kafee De Ajuin op de Oude Markt vragen of er nog twee kamers beschikbaar waren. "Ja natuurlijk, geen probleem." Toen de uitbater echter hoorde dat de nieuwe bewoners Afrikanen waren, bleek dat niet meer het geval: "Ha nee, geen *vremde*. Niet dat ik racist ben, maar dat gaan de andere bewoners niet pikken." Zo gaat het steeds, aldus P. en J. Ze zijn ondertussen al drie weken op zoek naar een kamer in Leuven. Daarbij maken ze onder andere gebruik van de adressen die ze van de Huisvestingsdienst doorgespeeld krijgen. Maar ofwel worden ze botweg geweigerd, ofwel stijgt een kamer die voor 5.000 frank geafficheerd staat, plots tot 9.000 frank, ofwel is de kamer net verhuurd. Ook wanneer er bijvoorbeeld eerst door een nederlandsstalige telefonische afspraak zijn gemaakt met verhuurders, en P. en J. alleen nog hun waarborg moeten gaan betalen. Altijd duiken er op het laatste moment nog problemen op die van zeer praktische aard kunnen zijn. *Negro's are the niggers of the world.* (WP/SW/RT)

DOSSIER HUISVESTING

SOSJALE AKSIE!

In vroeger tijden, toen Leuven nog het *Rode Leuven* heette, werd er af en toe heuse *kontestatie* gevoerd rond huisvestingsproblemen. Het meest beruchte geval was wellicht de protestactie rond de peda Camilo Torres. In 1967 werd in de 'planningskommissie voor studentenhuising' de beslissing genomen om in de Brusselsestraat een groot, modern wooncomplex voor zowel jongens- en meisjesstudenten als gehuwde koppels te bouwen. Helemaal in de geest van het toenmalige progressieve élan kreeg het project de naam van Camilo Torres, een revolutionaire priester uit Columbia.

Die progressiviteit bleek echter zijn grenzen te hebben. In 1970 bleek het plots 'technisch onmogelijk' om jongens en meisjes in één gebouw te laten wonen. Het Komitee voor Studentenvoorzieningen (KVS, 5 studenten en 5 profen), de verantwoordelijke instantie, vond dat allemaal lulkoek. De Akademische Raad dacht hierover echter anders: vice-rector Guido Maertens maakte bekend dat geen meisjes op Camilo Torres toegelaten werden. Met behulp van de directeur Soenen lukten het toch om dertig meisjes in te schrijven: op de kontrakten werd enkel de eerste letter van de voornaam vermeld, zodat de akademische overheid niets vermoedde.

De list werd echter ontdekt, en half katoliek Vlaanderen stond in rep en roer. Het Volk betreurde dat voor het eerst afbreuk werd gedaan aan de "strengere, maar begrijpelijke regel" van het gescheiden wonen. Als er niet ingegrepen werd "de nodige maatregelen te treffen en de schulden te straffen", dan "zullen in de geest van vele katholieke ouders in Vlaanderen stilaan vragen gaan rijzen. Dat lijkt ons onvermijdelijk." Ons Leven, het blad van het KVHV drukte het dan weer een beetje platter uit: "Deze heren (...) parachuteren er, onder vals huurkontraat, een aantal porren (met alle respect voor het zwakke geslacht)."

Het rektorat begon zowel de inwonende meisjes als directeur Soenen onder druk te zetten om de situatie te normaliseren. Zo werd Soenen

Niet vrijen in de pedagogijen

Links de meisjes, rechts de jongens

Peda's - een populaire afkorting voor het aloude *pedagogie* - zijn (zeer) grote studentenwoningen waar één of andere vorm van begeleiding voorzien wordt, een soort van internaten voor universitaire. Men kan hierin drie afzonderlijke categorieën onderscheiden: de prive-peda's, de peda's van Studentenvoorzieningen en de 'andere' peda's van deze universiteit. Allemaal propageren ze in min of meerdere mate de heilzame invloed van het leven in gemeenschap, een gemeenschap die echter meestal beperkt wordt tot studenten van één enkele *kunne*. Er moeten toch nog enkele waarden behouden blijven, nietwaar?

Het meest verscheiden aanbod (kan het trouwens anders?) treft men zonder twijfel aan in de prive, die trouwens een nog religieus karakter heeft. De Brugse Arme Claren waren duidelijk niet de eerste geestelijken die zich op de immobielmarkt stortten. In Leuven doen alle paters en zusters dat al jááren. Al deze homes dragen een zorgvuldig gekoesterd aurool van 'gedegen opvang', 'geen bandeloosheid' en 'goed studieklimaat'. Veel ouders, zeker die van eerstejaars, vinden het blijkbaar nodig dat hun kind nog een zekere begeleiding krijgt. De Jezuïeten meten zich bijvoorbeeld al sinds jaar en dag zo een kachet aan. Bij dat klichee maak je best enig voorbehoud. Eigenlijk stelt hun Lerkevel niet bijzonders voor, maar toch liggen de prijzen van pater-ekonomo behoorlijk boven het gemiddelde: 5.600 frank per maand. Ongetwijfeld zullen vele ouders maar al te graag die kosten dragen: "Bij de Jezuïeten zal zo'niefel wel goed zitten."

Meisjes worden trouwens vaak strenger behandeld dan jongens. Eén van de 'klassieke' voorbeelden in de prive is *Huize Sint-Maarten*. Dit studentenhuis, dat door de Zusters van Maria uitgebaat wordt, herbergt enkel meisjes. "Of er een huisreglement is, meneer?", vraagt zuster-portier. "Neen, wij hebben geen reglement. Of je moet de regel dat onze meisjes maandag en woensdag om 11, donderdag en vrijdag om 12 uur 's nachts in huis dienen te zijn, een reglement noemen." Bij *Regina Mundi* en *Regina Pacis* gelden ongeveer dezelfde voorschriften. Een aparte plaats in deze rij wordt ingenomen door Residentie *Steenberg* (meisjes) in de Leopoldstraat en Residentie *Arenberg* (jongens) op de Tervuursevest. Beide residenties worden uitgebaat door de 'Societas Sacerdotialis Sanctae Crucis et Opus Dei'. Deze organisatie heeft haar wortels in het ultra-katolieke Spanje van generaal Franco.

Opus Dei richt haar huizen waarschijnlijk niet op voor het geld, maar om haar eigen ideaal uit te dragen. Alleen, dat wordt niet altijd gezegd tegen de ouders die hun achtienjarige dochter of zoon begeleiden in hun zoektocht naar een geschikte kamer. Die krijgen enkel te horen dat "hoofdzakelijk *welstellende, zéér* katholieke ouders hun dochter hier huisvesten". Zeg nu zelf, zo iets trekt aan. Meisjes die vroeger in Steenberg gehuisvest waren, lieten nogal eens klachten horen over toestanden die doen terugdenken aan strenge internaten: kamerdeur nooit op slot, gecensureerde post, lektuur en televisie, een sluitsluur tussen elf en half twaalf. Het leven doet er soms zelfs monastiek aan: bidden en zwijgen aan tafel, bidden tijdens de studie, en iedereen krijgt taken om 'de gemeenschap' te dienen.

Sommige studenten kunnen zich echter ook goed terugvinden in deze sfeer. Zo werd vorig jaar de aktie tegen het wetsvoorstel Lallemand-Michielsen - een betoging die met de aanwezigheid van Gerolf Annemans vereerd werd - gekoördineerd door studenten die als adres Tervuursevest 123 opgaven. Op Tervuursevest 123 is Opus Dei-peda Arenberg gehuisvest.

Hiernaast heb je studentenhuisen van tientallen, soms zelfs meer dan honderd kamers die door échte partikulieren worden uitgebaat. Ook hier is verscheidenheid troef. Het bekendste en grootste voorbeeld is wellicht *Thomas Morus*, langs het sportkot, dat door 'echte partikulieren' wordt uitgebaat. De prijzen zijn zelfs aan de lage kant (4100 frank per maand, alles inbegrepen). Voor zo'n prijs worden dan ook geen vijfsterrenkamers aangeboden: de kamers zijn 'verschrikkelijk' klein, de muren isoleren zo goed als geen geluid.

Een totaal ander voorbeeld is *De Vlaamse Monnik*, gelegen op de hoek van de Vlamingenstraat en de Van Evenstraat en in alle opzichten een trendsetter. Toen dit home begin 88 werd opgericht, werd het de eerste van wat we de 'peda's-nieuwe-stijl' zullen noemen: het huis mikt met vrij kleine kamers tegen 7.000 frank duidelijk op het meer begooede publiek. Bij Studentenvoorzieningen heeft men de eigenaar dikwijls als een vreemde mengeling van geldgewin en een vreemd soort idealisme voorgesteld. De kamers zijn inderdaad véél te duur, maar anderzijds wordt op 'De Vlaamse Monnik' niets overlet gelaten om een toffe sfeer te creëren. 'De Vlaamse Monnik' zal alleszins één van de weinige studentenwoningen zijn waar de bewoners samen een buitenlandse reis maken.

De peda's van de KU Leuven zelf zijn op het eerste gezicht niet zo heterogeen. Er zijn twee groepen: peda's die door Studentenvoorzieningen beheerd worden, en dus sociale voorzieningen zijn, en 'andere' peda's: Leo XIII, H. Geestkollege, Pauskollege en het Groot Begijnhof. De groep die door Studentenvoorzieningen beheerd wordt, heeft - op *Justus Lipsius* en *Home Vesalius* (voor Abos-bursalen) na - eenzelfde prijs. Uitgangspunt hierbij is het inkomen van je ouders. Beursstudenten krijgen voorrang bij de inschrijving, en ook de huurprijzen worden op deze basis berekend.

Toch kunnen de verschillende peda's wat sfeer betreft nauwelijks met elkaar vergeleken worden. Dat kan ook moeilijk anders: *Edith Stein* telt bijvoorbeeld 41 kamers, *Arenberg - Cité* dus, verwar het nooit met *Arenberg* van Opus Dei - huist 660 studenten. *Arenberg* is een echte woonwijk. In 12 losse blokken organiseren de bewoners - jongens en meisjes - het kolleven vooral per gang.

Kandidaat-bewoners kunnen hun aanvraag trouwens gegroepeerd indienen om samen op één gang geplaatst te worden. De gangen van Cité zijn dan ook geëerd bij verschillende 'verenigingen'. VTK en Wina hebben er een onderkomen, evenals de Universitaire Parochie.

Met Cité kan wellicht best *Camilo Torres* vergeleken worden, een mastodont van bijna vijfhonderd studenten, ook jongens en meisjes. Het leven wordt ook per gang georganiseerd - vele Torres-bewoners blijven hun hele studietijd op dezelfde Torres-gang hangen - en daar kan het soms reuze-leuk aan toe gaan. Zo leuk zelfs, dat enkele jaren geleden beslist werd om alle brandslagen af te sluiten wegens kronisch misbruik. Wat prompt protest van de Veiligheidsdienst opleverde. Zowel op Camilo Torres als op Cité regelen bewonersraden het peda-leven. Dat gebeurt ook in het gerestaureerde Van Dalekollege, maar daar is er reeds een professor-priester die de titel van *president* voert en instaat voor de 'geestelijke begeleiding' en de 'animatie'. Dat moet pas ambiance zijn...

Het verschijnsel 'president' duidt op de meer strenge, traditionele peda, die (gedeeltelijk) is voorbehouden voor eerstejaars: *Justus Lipsius* en *Pius X*. Vooral 'De Just', een groot gebouw in de Minderbroedersstraat, is bekend - zeg maar 'berucht' - om zijn leefregels. Voor een stuk is dat een erfenis uit het verleden. Vroeger werd de zware voordeel bijvoorbeeld steeds om half twaalf stipt gesloten. Dat is tegenwoordig anders. Ze gaat nog wel om half twaalf dicht, maar tot één uur 's morgens gaat om het half uur de deur wel even open.

Om al die eerstejaars te begeleiden is er vanzelfsprekend een uitgebreide staf nodig: naast de president en de ex-president (inclusief diens *knecht*) zijn er nog een handvol *subregenten*. Die zorgen zowel voor begeleiding als voor wat we best met 'ordehandhaving' omschrijven. Het gemeenschappelijke moment bij uitstiek in *Justus Lipsius* zijn echter de avondmaaltijden, reden ook waarom deze peda flink wat duurder is dan de rest. Door de staf wordt het alleszins als "omnisbaar" beschouwd voor de goede sfeer. Wie geluk heeft, wordt uitgenodigd om zijn maaltijd te nuttigen aan de tafel van de president.

Er zijn nog een aantal andere peda's eksklusief voorbehouden voor kandidaatstudenten: *Johannes XIII* (meisjes), *Terbank* (vanalles) en het *Meisjescentrum* (inderdaad). Onmiskenbaar wordt het leven in deze huizen ook meer en meer werelds. Vooral in het Meisjescentrum is er een meer open politiek sinds de oude direktie er 'nachtwaker Felix' op pensioen gingen. Toch kunnen vragen gesteld worden bij het nut van huizen met alleen kandidaatstudenten. De Denkgroep Huisvesting nam in haar eindrapport in '88 afstand hiervan, door "te twijfelen aan de pedagogische zin van een homogeen 'leefklimaat'". Konkreet: de Denkgroep noemt het onzinnig jongens en meisjes afzonderlijk op te bergen, en ziet ook niet het nut in van zogenaamde 'kandidaturopeda's'.

Voor enkele *oudstrijders* van Terbank moet zo iets een postuum ererbijswijns geweest zijn. In '83-84 weigerde men ginds plots nog licentiestudenten aan te nemen voor het volgende akademiajaar. Deze maatregel leidde toen tot hevig studentenprotest. De stevig georganiseerde bewonersraad organiseerde een dagenlange bezetting van de peda. De studenten hebben toen uiteindelijk het pleit verloren en moesten naar Cité uitwijken. Vijf jaar na datum kregen ze uiteindelijk het gelijk toch aan hun kant. Voor ontvredenen op de Just hebben we dan ook maar één raad: *La lutte continue*. Tot nut van het algemeen, en de komende generaties in het bijzonder.

Walter Pauli

bedreigd met ontslag als er binnen de twee weken nog meisjes op Camilo Torres zouden wonen. Als tegenreactie begon Sociale Raad akties te voeren om de principiële discussie over gemengd wonen te voeren. Er werd overgegaan tot de bezetting van enkele traditionele bastions: het Universitair Meisjescentrum in de Vital de Costerstraat en de peda Regina Mundi in de Broekstraat.

Van die laatste bezetting getuigt de verontruste brief die zuster-bewaakster Desimpele aan de ouders van de ginds verblijvende meisjes richtte: "In de nacht van 28 op 29 oktober is een bende studenten (een vijftigtal) erin geslaagd, ondanks uitdrukkelijk verbod, de pedagogie te bezetten. (...) Na deze meeting, die tot over middernacht duurde, hebben de studenten hun palavers verder gezet in kleine groepen, dit in gangen en kamers van studentinnen. Mag ik hierop wijzen dat de grote meerderheid van de studentinnen spontaan meedeed met de aktie der studenten." En vervolgens, als verontschuldiging voor haar eigen laks optreden: "Tot mijn spijt moet ik hier melden dat ik persoonlijk niet heb kunnen tussenbeide komen daar ik ongesteld was." Tja.

Nu pas goed kwaad, fulmineerde Desimpele verder: "Ik betreur het ten zeerste dat een handvol, onverantwoorde studenten?!, wier uitsluitende taak er blijkbaar in bestaat, herrie te schoppen en te kontesteren zonder enig opbouwend element, er in slagen dergelijke demonstraties op te voeren." De situatie werd nog chaotischer toen een tot dusver onbekend aktiekomitee *Bernadette Devling*, genoemd naar de Noordierse vrouwelijke vrijheidsstrijder, zich begon te roeren. Zij verweten Sociale Raad dat vrouwen wel zelf voor hun eigen zaak konden opkomen, en eisten prompt dat minstens de helft van Camilo Torres zou herdoopt worden in *Bernadette Devling*, kwestie van niet te discrimineren.

De kontestatie had succes: na verloop van tijd werden er toch meisjes in Camilo Torres toegelaten, zij het in een aparte vleugel. Minder prettig voor de studentenbeweging was dat toenmalig rektor De Somer het KVS gewoon ontbond en al haar leden ontsloeg, inclusief de professoren die met de studenten hadden 'gekollaboreerd'. Pas twee jaar later werd dan, in plaats van het KVS, de Raad voor Studentenvoorzieningen opgericht. De studenten kregen hierin vijf zetels van de vijftien in plaats van vijf van de tien. Ook de KU Leuven had het toen begrepen: een democratie moet georganiseerd worden. (WP)

DE KLEINE LETTERS

Elk kot zijn uniefje

Studentenkoten in Vlaanderen

Elke Vlaamse universiteit voert een eigen huisvestingsbeleid voor haar studenten. Meestal wordt een poging gedaan om via sociale huisvesting de gemiddelde huurprijs van een kot betaalbaar te houden. Men streeft dus hetzelfde doel na, maar elke universiteit legt wel zijn eigen klemtonen bij de precieze verwezenlijking daarvan. Dat kan gaan van het systeem van de grotere universiteiten, namelijk het realiseren van gesubsidieerde residenties, waar men naargelang van het inkomen van de ouders meer of minder moet betalen, tot het systeem van het Limburgs Universitair Centrum (LUC) dat er in bestaat om studenten die in de lagere inkomenscategorieën zitten een aanzienlijke huursubsidie uit te keren. Elke universiteit heeft zo zijn vorm van sociale huisvesting - maar overal komt die sociale sektor meer en meer onder druk te staan.

Dat het steeds vaker nodig is om studenten goedkoper aan een kamer te helpen, ligt voor een belangrijk deel aan de prijsevolving in de privee-sektor. In het voorbije academiejaar 1989-1990 lagen de prijzen voor een studentenkamer bij de privee-sektor in de Vlaamse universiteitssteden al erg hoog. Het LUC scoort hier het laagst met 4.500 fr per maand. De RU Gent voert de middenmoot aan met 4.690 fr per maand. Aan de KU Leuven lag de gemiddelde huurprijs in de privee (89-90) op 4.850 fr per maand.

Echt duizelingwekkende prijzen betaal je in de centra van Antwerpen en Brussel. Voor UFSIA-studenten lag de huurkost in de privee gemiddeld op 5.232 fr per maand. De VUB prijkt eenzaam aan de top met een gemiddelde huurprijs van 6.000 fr per maand.

Vraag

Die hoge prijzen hebben alles te maken met de stijgende vraag naar betere kamers in het centrum van de stad. De UIA (Wilrijk, net buiten Antwerpenstad) is per maand ongeveer 500 fr goedkoper dan de UFSIA. Brussel is natuurlijk nog om een andere reden zo duur. Europa 1992 komt immers om de

nieuwe trend die zich aftekent, lijkt er immers op te wijzen dat de prijs van de kamer door een snel groeiende groep studenten veel minder belangrijk wordt gevonden dan de hen geboden akkommodatie.

Aanbod

Nochtans kan het ook anders, én vooral goedkoper, maar dan moet de student in heel Vlaanderen wel beter beschermd worden tegen mogelijke prijsverhogende elementen. Een kleinschalig initiatief zoals in het LUC is dan wel leuk, maar levert ook slechts voor weinig studenten een bescheiden oplossing. Omdat het LUC te klein is, heeft het geen eigen studentenkamers kunnen opbouwen. Dankzij een voldoende groot aanbod vanuit de privee-sektor werd dat probleem echter overwonnen. Veel studenten krijgen er zelfs een jaarlijkse woontoelage van 8.700 fr tot maximum 15.300 fr.

Volgens het LUC kan men wat betreft de huisvesting van studenten in Vlaanderen enkel vaststellen dat de algemene overconcentratie in Brabant negatief werkt op de huurprijzen voor studentenkamers in Leuven en Brussel. Dat zou dan een argument zijn om te beweren dat verantwoorde deconcentratie een bijdrage kan zijn tot de demokratisering van het onderwijs. Een leuke opsteker voor het LUC zelf, maar een oplossing voor de studenten die in Leuven en vooral in Brussel gekonfronteerd worden met stijgende huurprijzen vraagt een veel grotere inspanning. Als er met het LUC dan al sprake zou zijn van een werkelijk verantwoorde deconcentratie dan zou het niet meer nodig moeten zijn om als student daar nog op kot te gaan.

Steu van de overheid om een meer algemene oplossing te kunnen bereiken in het huisvesten van studenten is absoluut noodzakelijk, maar blijft met het huidige onderwijsbeleid in Vlaanderen tegelijk heel onwaarschijnlijk. Het lijkt er dus op dat de privee-sektor voor de toekomst veel troeven in handen heeft. Een goede verstandhouding van die sektor met de Huisvestingsdienst van de KU Leuven heeft in het verleden gelukkig al veel mogelijk onheil kunnen voorkomen. Hopelijk komt daar de volgende jaren geen verandering in.

Ronny Tienen

ZIJ DIE REKENEN

Toen in '88 de Denkgroep Studentenhuisvesting werd opgericht, had die vooral behoefte aan een aantal eksakte gegevens over de Leuvense kamermarkt. Daarom werd opdracht gegeven voor een onderzoek. Enkele maanden later presenteerde Christine Delhaye haar Onderzoeksrapport over de kamermarkt. Enige vaststellingen uit '88.

De kamer bij particulieren is het meest populaire woontype. 19% van de kotstudenten heeft een kamer waarvan de kotbaas ter plaatse woont, terwijl 39,5% alleen woont. Inwonende kotbazen zijn opvallend veel populairder bij jongens dan meisjes. Wie op zoek is naar een woonomgeving op kleine, gezellige schaal zal het ook vooral bij de particuliere kamer met *inwonende* kotbaas moeten zoeken: 40% heeft hier huizen met 5 of minder kamers te huur. Een priveekot zonder kotbaas in huis telt dan weer gemiddeld 13 kamers. Inwonende kotbazen hâaten ook blijkbaar meisjes. Ze kunnen in ieder geval niet tegen frivole gevallen die per se met jongens en meisjes samen willen hokken. Wie dus de voorkeur geeft aan gemengd wonen, zal eerder een kamer moeten zoeken zonder kotbaas in de buurt. Voor 51% hiervan maakt het geslacht van de huurder niets uit. Als er maar betaald wordt.

Een kot huren kost geld. Allereerst is er het belangrijk detail van de duur van de overeenkomst. Tien maanden een kamer huren tegen 5000 frank is nog altijd goedkoper dan twaalf maanden tegen 4200 frank. In Leuven bestaat de traditie van 10 maanden betalen. Toch waren er in '88 reeds 10% van de kamers (zonder de studio's of appartementen) waar je 12 maanden moet betalen. Dit aantal is inmiddels ongetwijfeld gestegen. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de huurprijs. Die bedroeg toen 4570 frank per maand (voor 10 maanden), of 4790 frank per maand met alle kosten inbegrepen. Merkwaardig was ook de vaststelling dat ongeveer alle wijken in de binnenstad evenveel kostten. Heverlee en vooral Kessel-Lo waren echter merkkelijk goedkoper.

Wat de voorafbetalingen betreft, bleek uit het onderzoek dat een bedrag tot 6000 frank nog als normaal mag beschouwd worden. 85% van de kotstudenten betaalde minder dan 6000 frank of helemaal niets, maar bedragen van meer dan 20.000 frank kwamen ook voor. Deze voorafbetalingen bestaan in de eerste plaats uit een waarborg. Een kleine 10% van de kotstudenten moest geen waarborg betalen. Voor de anderen gold een gemiddelde waarborg van 4300 frank (toen bijna 1 maand huur). Een gemeentetaks werd slechts in een beperkt aantal gevallen vooraf betaald. Wel valt het op dat alhoewel de gemeentetaks éénduidig bepaald is (toen 1500 frank voor niet-beurstudent en 1300 frank voor beurstudent), de opgegeven voorafbetalingen variëren van 200 frank tot 3000 frank. Het vragen van een voorschot op de huur is ook een, gelukkig weinig voorkomende, praktijk om wat sneller geld in het laaitje te krijgen. De bedragen varieerden hier van 2250 frank tot 16.600 frank.

Het overgrote deel van de kamers wordt gemeubileerd verhuurd. De studenten bleken over het algemeen tevreden te zijn over de staat van het geleverde meubilair, al sleurt haast iedereen natuurlijk een radio, en half Heverlee een PC mee. De gemiddelde oppervlakte van een particuliere kamer tenslotte was 15m². Zoals overal stoten we hier ook op extremen: de kleinste oppervlakte bedroeg 6m², dit is drie meter op twee. De grootste kamer omspande dan weer de niet on aardige oppervlakte van 63m². Sterk af te raden voor mensen met agorafobie. Stromend water op de kamer, en in mindere mate een douche in het huis zijn gemeengoed op de Leuvense kamermarkt. Leuven is immers een propere stad. (WP)

Veto is op zoek naar kritische jonge intellectuelen (nou ja) die slimme teksten schrijven creatief lay-outen razendsnel zetten levensecht fotograferen grappig tekenen

OF die niets van dat alles kunnen maar bijdehand genoeg zijn om het te leren. De poort van de 's Meiersstraat staat voor u open (als u zichzelf niet al te serieus neemt).

Geen Palestijnse sympathie
voor Aboe Nidal

De ware Intifadah

De Leuvense centrale gevangenis huisvest sinds 1979 een beruchte, maar fel geëerde gast. Nasser, lid van de Palestijnse terreurorganisatie Aboe Nidal, pleegde in 1979 een bomaanslag op kinderen in een Joodse synagoge en werd veroordeeld tot levenslange opsluiting. Aboe Nidal, die deze terreurkwestie hoog in zijn vaandel draagt, deed reeds verwoede pogingen om hem vrij te krijgen. Nu zou Nasser als pasmunt gebruikt kunnen worden bij de mogelijke vrijlating van de familie Houtekins-Kets. De hele zaak plaatste de Palestijnse kwestie in België opnieuw in de belangstelling. Daarbij lijkt het lot van de Palestijnen - voor de Westerse publieke opinie - meer dan ooit verbonden met de terreuraanslagen van de Aboe Nidal-groep. Op welke manier dat gebeurt mag wel eens in de vergetelheid. Het was ter plekke onze ervaring dat Aboe Nidal zeker niet de steun krijgt van heel het Palestijnse volk.

Momenteel is er bij de Palestijnen bijvoorbeeld weinig solidariteit met de pogingen van Aboe Nidal om Nasser uit Leuven weg te krijgen. Terwijl het Palestijnse volk wel sympathie betoonde aan de Belgische dokter Jan Cools toen die gegijzeld werd gehouden. Jan Cools vertrok op 15 februari 1988 naar Libanon om daar als vrijwilliger te werken in een hospitaal van de 'Palestijnse Halve Maan', vergelijkbaar met ons Rode Kruis. Hij werkte daar in het kamp Qassmeh met een duidelijk politiek standpunt. Toen hij op 21 mei 1988 werd ontvoerd, volgden in Libanon grootscheepse acties en stakingen onder de Palestijnen. Dat Cools niet ontvoerd werd door zijn kidnapping, maar bekommerd bleef om de Palestijnse zaak, bleek uit zijn studiereis naar Palestina in juli 1990.

Hoogstwaarschijnlijk werd ook hij, net zoals de Silco-gijzelaars, gekidnapt door de Aboe-Nidal-groep. Dit werd door hem nooit expliciet bevestigd. Hij uitte wel reeds zijn ongenoegen over het feit dat er al zoveel inkt gevloeid is over de Nasser-affaire zonder het standpunt van de PLO hierbij voldoende te belichten.

Al Fatah

Toen in 1974 het beleid van de PLO ook een diplomatieke weg insloeg, leverde hen dat veel sympathie op, ook vanuit de Westerse wereld. Voorheen bepaalde hun charter dat alleen een militaire strijd Palestina kon bevrijden. In 1974 kwam men tot een minimum-programma en de PLO stelde dat op elk deel van het Palestijnse grondgebied, dat kan bevrijd worden van het zionisme, een Palestijnse staat kan opgericht worden. Dit betekent dus een mini-staat Palestina op de bezette Westelijke Jordaanoever en op de Gaza-strook.

Sabri Al Banna, want dit is de echte naam van Aboe Nidal, was het in het geheel niet eens met deze ommekeer. Hij verwerpt de PLO niet alleen dit minimum-programma, maar ook de samenwerking met anti-zionistische Joden en de wil tot dialoog met de Joden die de

rechten van de Palestijnen erkennen. Hij was vroeger lid van Al Fatah en zelfs PLO-vertegenwoordiger in Bagdad. In 1972 werd hij wegens onverantwoord gedrag uit Al Fatah gesloten en in 1974 werd hij bij verstek ter dood veroordeeld omdat hij een aanslag had bereamd tegen PLO-voorzitter Yasser Arafat.

Al Fatah, waarvan ook Arafat deel uitmaakt, is een van de politieke partijen binnen de PLO. Zij geniet een grote aanhang onder de Palestijnen en heeft meestal een beslissende invloed op de besluitvorming. Deze partij legt het accent op een nationaal-democratische en sociale strijd.

Al Banna verklaarde de oorlog aan de PLO en in het bijzonder aan Al Fatah. Zijn hoofdactiviteit bestaat er in zoveel mogelijk PLO-diplomaten en joden, liefst fysiek, uit te schakelen. Een belangrijk handelsmerk is dat ze uitsluitend buiten Israël opereren. Nog een vernuftig idee van hem is alle benamingen van de Al-Fatah-organisaties te kopiëren. Al Banna noemt zijn groepering de 'Al Fatah, revolutionary line'. De militaire vleugel heet 'Al Assifa' (de storm) net zoals Al Fatah van de PLO. Zijn blad heet ook 'Filastin Al Thawra' (de Palestijnse Revolutie). Deze tactische zet scheidt veel verwarring. Hoewel de PLO duidelijk het standpunt verdedigt dat de vijand van het Palestijnse volk het zionistische regime is, en niet het Joodse volk, bestendigen de anti-joodse aanslagen van Nidal's 'revolutionary line' het vooroordeel dat de PLO zich keert tegen de Joodse gemeenschap in haar totaliteit.

Myte

De Israëlische overheden maken handig gebruik van elk gebaar van terreur, hetzij van individuele wraakacties, hetzij van georganiseerde groepen zoals Aboe Nidal. Dit past perfect in hun verdeel- en heerspolitiek, die er in bestaat enerzijds tweedracht te zaaien in het Arabische kamp, en anderzijds de kloof tussen de Joodse gemeenschap en het Palestijnse volk te vergroten door de mytevorming rond 'de Palestijnse terrorist' aan te moedigen. Dit bemoeilijkt de 'peace-camps' tussen Palestijnen en Joden die toch al zo marginaal zijn. De 'peace-camps' zijn individuele initiatieven om beide volkeren tot dialoog te brengen.

Ook de fundamentalistische moslimbeweging van Hamas, die zich bindt de PLO situeert, is een troef in handen van Israël. Hamas wil van Palestina geen lekenstaat, maar een religieuze staat maken. De groepering krijgt van de Israëlische regering privileges, onder andere geldelijke, wat hen natuurlijk enorm onpopulair maakt in de ogen van de rest van Palestina. Door deze steunbetuiging wil Israël het ledenaantal van Hamas doen aangroeien. Hamas vormt immers een belangrijke bijdrage in hun propaganda: de intifadah is een heilige oorlog. Fundamentalisme ligt namelijk niet in de bovenste lade bij de westerse publieke opinie.

Intifadah

Op 9 december 1987 breekt de Palestijnse opstand in de bezette gebieden uit. Vier Palestijnse dagloners keren na hun werk terug in een auto en worden bij de grenspost aan de Gaza-strook overvallen door een Israëlisch pantservoertuig. Na

dit incident braken in de Gaza massale betogingen uit. De vonk sloeg vrij snel over naar andere steden en kampen.

De Intifadah mag niet gereducerd worden tot het gooien met stenen. Dit zou betekenen dat men afbreuk doet aan het belang en de betekenis van de Palestijnse strijd. De Palestijnen voeren ook strijd op andere domeinen. Deze zijn misschien minder in het oog springend naar het westen toe, maar zeker zo belangrijk.

De economische boycot van de Israëlische producten is één van de belangrijkste pijlers. Om deze boycot te kunnen handhaven, moeten de Palestijnen een eigen economische structuur uitbouwen. Men stoot hier op een systeem van volkskommunisme, die de gehele Palestijnse samenleving ondersteunen. Alle geleidingen van de maatschappij worden hierin vertegenwoordigd.

Er zijn komitees voor ondermeer vakbonden, voor boeren en voor fabrikanten.

De boycot richt zich zowel tot consumptie als tot het werken in Israëlische bedrijven en instituten. De PLO heeft bijvoorbeeld in maart 1988 alle Palestijnse politieagenten opgeroepen om ontslag te nemen. Vijftig procent van hen heeft dit ook daadwerkelijk gedaan.

Afrekening

De Palestijnen bevinden zich duidelijk in een delicaat stadium van hun ontwikkeling: ze leggen de bouwstenen voor een eigen maatschappij. De publieke opinie mag niet vertroebeld worden door propaganda rond heilige oorlogen of terreur. De Intifadah in al haar dimensies moet strikt gescheiden worden van al wat nog maar naar terreur

ruikt.

De PLO wachtte reeds lang op een gelegenheid om met de Aboe Nidal-groep af te rekenen. In 1989 verlieten twee luitenanten van Al Banna de organisatie. Volgens geruchten zou de aanleiding geweest zijn dat honderdvijftig van hun leden levend werden gemetseld. Ze werden een gevaar, omdat ze niet meer akkoord waren met het beleid van Aboe Nidal. In het kamp van Rashidyyeh brak er een oorlog uit met de PLO. De gehele organisatie werd waarschijnlijk geëlimineerd. Er waren ongeveer vijfhonderd slachtoffers. Aboe Nidal zou zich nu onder huisarrest in Libië bevinden. Het zou de Palestijnse kwestie zeker ten goede komen, als de PLO niet langer zou worden geassocieerd met terreuracties, zoals die van Aboe Nidal.

Ingrid de Haes
Herlinde Janssens

Dokter Jan Cools (rechts van het spectrum) vlak na zijn vrijlating. Was ook hij een slachtoffer van Aboe Nidal?

(Foto Archief)

Het onthaal

Heer ontferm u over hen

Als je nieuw bent in Leuven, krijg je doorgaans te maken met twee type-reacties van oudere medestudenten: voor sommigen ben je "een domme schacht" en een dankbaar voorwerp voor spot en practical jokes. Doorgaans volstaat het dat je in het begin van het academiejaar met je kaartje door Leuven host om op gelach en schach-gejoel onthaald te worden. Anderen hebben hun handen vol met het organiseren van de opvang van eerstejaars. Dat geldt zeker voor de mensen van de kringpresidia, die nu al bezig zijn met de organisatie van onthaalweekends, rondleidingen, dopen en peter- en meteravonden. Hele leuke dingen allemaal, maar gelukkig is er ook meer professionele hulpverlening voorzien. Want de KU Leuven gaat prat op de uitgebouwde dienstverlening aan haar studenten en met name aan eerstejaarsstudenten.

Je eerste contacten in het akademisch milieu leg je normaal met je medestudenten. Ouderejaars zijn dan ook de meest aangewezen personen om je te begeleiden doorheen je eerste dagen in Leuven. Studenten worden immers best door studenten geholpen. Zij hebben het meest ervaring met en begrip voor elkaars problemen. Veel kringpresidia voorzien in hun bredere sociale werking dan ook een specifieke plaats voor de eerstejaarsstudenten. Die opvangwerking gaat meestal van start met de traditionele onthaalactiviteiten in oktober, en loopt idealiter het hele jaar door, via een presidia-permanente waar je altijd met je vragen terecht kan.

Bij het begin van het jaar wordt je overspoeld met veelal ludieke activiteiten, maar tegelijkertijd krijg je toch ook een heelboel onontbeerlijke informatie. Kontaktafstanden, bijvoorbeeld met twee kanners zijn daarvoor vaak het aangewezen moment. Die informatie-functie van het presidium naar eerste kan toe kan heel uiteenlopende vormen aannemen. Op sommige richtingen krijg je alvast een joekel van een informatie-brochure over profen en vakken te

werken. Die is in het beste geval in samenwerking met het monitoraat opgesteld. Andere kringen beperken zich tot een extra editie van het kringblad dat dan tegelijk een welkoms- en infonummer is. Zowat alle kringen bekommeren zich om opvang en informatie tijdens de proefexamens, op de examenpermanente die speciaal voor eerstejaars wordt opgezet.

In de meeste kringen wordt bovendien vanouds een peter- en metersysteem opgezet: iemand van tweede kan ontfermt zijn een jaar lang over een eerstejaarsstudent. Dergelijke individuele begeleiding kan vaak een onmisbare steun betekenen. Al moet je er dan eerst voor laten dopen.

Kritisch

Naast die opvang door medestudenten kom je het meest in aanraking met het monitoraat. Het monitoraat is een typisch Leuvense "uitvinding". Het verzorgt studiebegeleiding voor nieuwe studenten, via groepsessies - uitlog bij traditioneel moeilijke vakken - en individuele opvang. Het doel is hulp verlenen bij het persoonlijk en kritisch

verwerken van de leerstof. Het monitoraat kan ook een ondersteunende rol vervullen bij de organisatie van het studiewerk, voor veel eerstejaarsstudenten, maar ook in de relatie tussen studenten, profen en de faculteit. Je kan immers voor problemen van allerlei aard bij het monitoraat terecht. In sommige gevallen zal de monitor het aangewezen vinden door te verwijzen naar de Dienst voor Studie-advies - indien er zich ernstige problemen voordoen op gebied van de studies - of naar andere centrale hulpdiensten.

Over het algemeen is het monitoraat alleszins een onmisbare schakel, niet alleen voor de opvang van eerstejaarsstudenten, maar ook in de relatie tussen studenten, profen en de faculteit. Je kan immers voor problemen van allerlei aard bij het monitoraat terecht. In sommige gevallen zal de monitor het aangewezen vinden door te verwijzen naar de Dienst voor Studie-advies - indien er zich ernstige problemen voordoen op gebied van de studies - of naar andere centrale hulpdiensten.

Die diensten zijn ondermeer de Universitaire Parochie, het Medisch en het Psychotapeutisch Centrum, de Sociale Dienst of de Huisvestingsdienst van de KU Leuven. Met het Medisch Centrum krijg je trouwens al gauw te maken als eerstejaarsstudent, aangezien het Universitaire Gezondheidscentrum alle nieuwe KUL-studenten in de eerste maanden de revue laat passeren voor een onderzoek.

Ondanks de brede waaijer aan opvang en hulpverlening door presidia, medestudenten en universitaire diensten, zijn er nog jaarlijks heelwat studenten die zuchten voor de fraaie beloften van andere hulpverleners. Repetitorburo's, Psychologen gespecialiseerd in individuele studiebegeleiding, ze vinden nog steeds een gewillige prooi in onervaren eerstejaarsstudenten. Veel ouders - of toch zij die het kunnen betalen - vinden een extra investering, die soms tot ver boven de 100.000 frank bedraagt, verantwoord om zoon- of dochterfietje toch maar te zien slagen. Dat het alleen de repetitorburo's zelf zijn die blijven roepen dat hun begeleiding de slaagkans gevoeliger doet stijgen, zaait geen twijfel in hun harten. De rekening is vaak - in elk opzicht - gepeperd.

Stef Wauters

SIGWIDUBALD

Krisissen zijn uitdagingen

Zij laten zich niet temmen

Duizenden stukjes van de Berlijnse muur worden vandaag tegen een aanzienlijk prijsje over de hele wereld verkocht. In kubusjes van doorzichtig plastic. Een grotere ontluistering voor het socialisme hadden we een jaar terug niet kunnen voorzien. Hier en daar gaan er zelfs al stemmen op die beweren dat we momenteel het einde van de geschiedenis meemaken, omdat ons westers systeem nu éénmaal het allerbeste is. Tussen al die euforie door, zoekt al wat links is vertwijfeld naar enig houvast. Bij EPO verschenen onlangs twee boeken die de discussie over het socialisme een nieuw élan zouden moeten geven: *Socialisme en Vrijheid* en *Socialisme in de Postmoderniteit*. Socialisten aller landen, lezen!

'Socialisme en Vrijheid' is een bundeling van zes essays over de ineenstorting van het socialisme. Heel 'klein-links' komt aan bod: Kristenen voor het Socialisme (Mark Vandepitte), KP (Rudolf Böhm), PvdA (Ludo Martens) en Anti-Imperialistische Bond (Leen Swinnen en Eddy Maes), ontevreden ex-SP (Jaap Kruit-hof) en SAP (Ernest Mandel). Wie een beetje het linkse gekrakeel volgt, weet dat uitgeverij EPO hiermee *les extrêmes* samengebracht. Ludo Martens en Ernest Mandel verhouden zich als Stalin en Trotski: bittere aartsvijanden.

De kwaliteit van de stukken is zeer uiteenlopend. Wat bijvoorbeeld Kruit-hof schrijft, is ondermaats. Hij analyseert gewoon de recente politieke gebeurtenissen, zonder origineel of echt diepgravend te zijn. 'Analyseert' is trouwens veel gezegd: 'zet op een rijtje' kan volstaan. Naar een persoonlijke visie op het socialisme hebben we tevergeefs gezocht. Vandepitte zweeft dan weer op té intellectuele hoogten. Het zal de gewone man, voor wie het socialisme uiteindelijk toch bedoeld is, worst wezen wat van Marx en Engels te rijmen valt met een bepaald aspect van Lenin, of net niet. Leen Swinnen en Eddy Maes beperken zich tot een *case-study*: Nicaragua. Hun analyse dat deze drie verkiezingen alles met formele, en bitter weinig met inhoudelijke politieke democratie te maken hadden, is ook de onze.

Ludo Martens moet zowat de meest beginselvaste socialist zijn van het westelijk halfrond - en, zo lijkt toch, nu ook nog van de oostelijke helft: "Wie voor het socialisme is, is goed, wie er tegen is, is slecht". Dit stuk is dan ook het meest controversiële, maar tegelijk het meest voorspelbare. Martens neemt bladzijdig lang de verdediging van Stalin op zich, doet dat ook met een berg argumenten, maar zal bijvoorbeeld *nooit* de tienduizenden doden die onder Stalin vielen, op een ernstige manier in rekening brengen. Zeer cynisch konkludeert hij steeds dat de doden in feite onvermijdelijk waren, omdat anders het socialisme zich niet had kunnen doorzetten, of de kapitalisten meer kans hadden om te winnen.

SYLVESTER

Zijn *alter ego* Ernest Mandel toont zich in deze bundel eigenlijk niet de opposant van Ludo Martens, maar wel van Rudolf Böhm. Mandel poneert dat een bundeling van socialisme en vrijheid, van "zelfbeschikking op alle vlakken van het maatschappelijke leven" alle toekomst voor zich heeft. Mandel toont zich hiermee de vleesgeworden naïviteit: zo'n absolute vrijheid noemen wij plat liberalisme, géén socialisme. Böhm ziet dat in, en beweert dat socialisme en vrijheid *au fond* niets met elkaar gemeen hebben. De achttiende-eeuwse vrijheid ligt aan de basis van van Thatcher en Ronald Reagan: zij zijn kampioenen van de 'liberale' vrijheid. Zo'n vrijheid betekent echter helemaal geen gelijkheid. Socialisme heeft dan weer alles te maken met democratie. Een democratie 'toereert' eigenlijk een aantal vrijheden, maar beperkt er des te meer. Democratie is volgens Böhm óók een vorm van heerschappij.

In het volgende boek, "Socialisme in de Postmoderniteit" blijkt Koen Raes, de *coming man* van de Gentse filosofen, zich net als zijn voorgangers te situeren in de linkerzijde van het politiek spectrum, zonder daarom even ver te gaan. Het boekje is een verzameling van lichtgewijzde versies van reeds eerder afzonderlijk verschenen essays. Het gaat dan ook niet echt om een politiek filosofisch 'werk' maar eerder om enkele kritische bedenkingen die bij de fundering van een links maatschappijproject van dienst kunnen zijn.

Raes' kritische oefening valt uiteen in twee delen. Onder het negatieve luik valt de kritiek van de tegenstrever, de liberale ideologie. Het tweede deeltje betreft een kritiek van de Marxistische staatsopvatting en het eruit resulterende politiek centralisme dat legio was in de voormalige kommunistische landen. Door dat positieve element zet Raes zich ook af tegen dat soort postmodernisme dat om het even welk politiek project afdoet als een louter op *partikuliere* belangen en macht berustende strategie.

Socialisme in de postmoderniteit betekent klaarblijkelijk ook het positieve van de postmoderniteit opnemend. In zijn kritiek op het liberalisme behandelt Raes in navolging van Marx het zogenaamde 'warenfetisjisme': de dingen in het kapitalisme worden louter omwille van hun ruilwaarde (zeg maar hun verkoopwaarde) geproduceerd en niet omwille van de *gebruiks*waarde die ze voor de mensen hebben. Hij probeert deze opvatting ondermeer hard te maken met citaten uit "Spheres of Justice" van Walzer, één van de woordvoerders van het postmoderne politieke denken. Nochtans is het onderscheid tussen ruil- en gebruikswaarde niet typisch voor een socialistische economische visie. Integendeel, juist het westers liberalisme heeft steeds gepretendeerd dat "alleen de markt een 'preferentiepluralisme' weet te respecteren" (p. 135), zoals Raes dat zelf ziet. Alleen, aldus Raes, gaat het daarbij om vervreemde vorm van pluralisme, namelijk pluralisme van de ruilwaarde.

Over de belangrijkste bijdrage van Marx in de economische theorie - zijn studie van de meerwaarde (zeg maar dat wat een arbeider meer produceert dan hij nodig heeft) tot winst voor de kapitalist - gaat Koen Raes voorbij. Hij

vindt deze analyse blijkbaar niet meer essentieel voor een socialistisch maatschappijproject.

Het opbouwende deel van het boek is veel moeilijker. In de kritiek van de marxistische staatsopvatting wordt de negatieve houding tegen politiek betrouder. Een werkelijke bevrijding van het proletariaat zou immers, in Marx' ogen, uitmonden in een maatschappij die elke vorm van staat verbodig maakt. Tegen deze negatieve staatsopvatting pleit Raes voor een positieve appreciatie van een anderssoortige politieke maatschappij. Daartoe haalt hij enige citaten van de jonge Marx aan. Maar uiteindelijk moeten we terecht bij andere auteurs voor een echte positieve politieke theorie. Raes

kiest daar voor Habermas' pleidooi voor het vrije debat (*herrschaftsfreie Dialog*), waaruit een consensus over politieke twistpunten zou moeten groeien.

Eigenaardig genoeg heeft de negatieve houding van het marxisme tegenover de staat geleid tot een verregaand politiek centralisme. Dat is vooral een gevolg van de superioriteit die het marxisme zich toekent als wetenschappelijke leer: zij garandeert zich het alleenrecht om in te grijpen in de maatschappij, en oppositie ofwel monddood te maken ofwel te onderwerpen aan de de kommunistische partij. Daartegenover verwijst Raes naar anarchistische denkers. Dit resulteert in een pleidooi voor een inhoudelijke democratie die belichaamd kan worden in een soort gedecentraliseerd zelfbeheer.

Naast de al te eenvoudige kritiek die zich afvraagt wat er dan moet gebeuren als de verschillende zelfbeheerende entiteiten met elkaar in konflikt komen, roept dit alternatief een diepere vraag op. Hoe valt de universele claim op een betere maatschappij voor iedereen samen te denken met het recht van iedereen om zijn private opvattingen en rechten te doen doorvegen tegen die universele claim?

Bart Capéau
Walter Pauli

Diverse Auteurs, *Socialisme en Vrijheid*, EPO, 129 pagina's, 550 fr.
Koen Raes, *Socialisme in de Postmoderniteit*, EPO, 142 pagina's, 640 fr.

(Foto Hendrik Delagrance).

Gids voor milieu-acties

Hoe van fluor-groen terug grijs-blauw maken?

Queen Elisabeth I (16de eeuw) van Engeland vaardigde tijdens haar regering een wet uit die het de mannelijke onderdanen verbod hun vrouwen te slaan na 22 uur. Het geschreeuw van de slachtoffers verstoorde de nachtrust van de bureu. Wanneer vandaag 's lands nachten geëisterd worden door disko-gedreun, pal in een groene zone een chemisch bedrijf zich vestigt, de ambachtelijke varkensveerij uitbreidt tot een industrieel mestvarkensbedrijf of de plaatselijke beek plots fluor-groen kleurt en mooi scoort in de top 10 van de meest vervuilde rivieren in Europa... kan de benadeelde burger met zijn klachten *ergens* terecht. Waar hij wanneer en hoe terecht kan, vindt hij in Milieuwegwijzer, uitgegeven bij EPO door de Bond Beter Leefmilieu, de koepelvereniging van de Vlaamse milieu-organisaties.

De Milieuwegwijzer poogt een overzicht te geven van de verschillende domeinen van het milieubeleid en de bevoegde instanties. Geen eenvoudige klus. Overzicht en coherentie zijn niet bepaald de meest in het oog springende karakteristieken van het Belgische milieubeleid. De wetgeving is complex en versnipperd en verspreid over verschillende besturen. Voor afval is bijvoorbeeld OVAM bevoegd, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Voor waterproblemen kan men terecht bij de Vlaamse Maatschappij voor Waterzuivering (VMZ). Klachten in verband met Ruimtelijke Ordening en Landschappen richt men dan weer best aan het Arol. Wat echter met landbouwfal waarvan bepaalde bestanddelen doorspielen in de nabijgelegen waterloop? Of de aanleg van een kunstmatige waterweg die een beschermd landschap bedreigt? Onduidelijkheid troef. Toeval?

Echt ingewikkeld wordt het pas wanneer men klacht wil neerleggen. Bepaalde klachten richt men aan het plaatselijk gemeentebestuur, anderen aan politie of rijkswacht, nog anderen aan de provinciegouverneur of de Vlaamse Eksekutieve. Ook de tijd die men daarvoor heeft, verschilt nogal eens. Het ontwerp van een gewestplan ligt bijvoorbeeld 90 dagen ter inzage op het gemeentehuis. De bevolking wordt hiervan verwittigd via aanplakking, door

publicaties in het staatsblad en door een bericht in de pers. Let wel, niet iedereen mag hertegen klacht indienen. Hiervoor moet men een 'belanghebbende' zijn. Dan pas heeft men het recht zijn bezwaren via een aangetekende brief aan de provinciegouverneur te richten.

Doofpot

Tegen het verlenen van een lozingsvergunning voor niet-huishoudelijk afval kan men als partikulier niets inbrengen, er is trouwens geen bekendmaking van de aanvraag voorzien. Indien men als burger een overtreding van een lozingsvergunning vermoedt of het oppompen van grondwater zonder vergunning, wendt men zich tot de politie of de rijkswacht. Best wordt ook tegelijk het Arol gekontakteerd. Beroep aantekenen tegen het verlenen van een afvalvergunning kan dan weer wel als partikulier. En dit binnen de 30 dagen van een aangetekend schrijven aan de Vlaamse Eksekutieve. Wanneer een klacht dan toch de bevoegde instantie bereikt, is er nog de kans dat ze geponeerd wordt of in de doofpot verdwijnt.

Geen wonder dat georganiseerde en mediagerichte actie dikwijls de enige uitweg lijkt. Ook hieraan wordt in de Milieuwegwijzer aandacht besteed, via handige tips. Hoe stelt men een persmap samen? Hoe organiseert men een pers-

konferentie? Alvast niet vergeten: "Na een perskonferentie wordt best een hapje en een drankje voorzien. Het is een uitstekende kans om de journalisten op een meer informele manier te benaderen en te leren kennen."

De Milieuwegwijzer is geen boek dat je in één ruk leest. Het kan nochtans een uitgelezen gezelschap zijn voor wie zijn weg zoekt in het Belgische milieudoelhof. Bijzonder bruikbaar is de adreslijst van de bevoegde instanties en diensten. Kwestie van weten waar je terecht kan. Het boek biedt tevens een broodnodige morele ondersteuning: er zijn voorbeelden opgenomen van stappen en acties die ondernomen zijn in diverse gemeenten én die gelukt zijn.

Een voorbeeld toont aan dat verminderen van maatregelen tegen milieuhun reeds voldoende reden is om naar de rechtbank te stappen. Zo oordeelde het Hof van Cassatie dat een veearts artikel 561 van de strafwet overtreden had omdat hij niets ondernomen had om nachtlawaai te verminderen. De man had een aantal gekwetste honden in één ruimte opgesloten. Hun gelab 's nachts hinderde de omwonenden, die een klacht indienen. Het Hof oordeelde dat hij het lawaai had kunnen indijken door de honden niet in één ruimte op te sluiten.

Het boek toont ook hoe actief kan gewerkt worden aan het bestrijden van verregaande vervuiling. In Kontich werd de directeur van een metaalverwerkend bedrijf veroordeeld tot een fikse boete omwille van de overtreding van zijn lozingsvergunning. Het bedrijf loosde afvalwater in een nabijgelegen beekje, waardoor de zuurtegraad te hoog werd. Ondanks herhaalde waarschuwingen bracht hij het afvalwater niet in overeenstemming met de wettelijke voorschriften. Hierop werden verdere stappen ondernomen met de gekende gevolgen als resultaat. Voor een 'propere' wereld.

Ria Vandermassen

ADOLF: Komt niet meer voor bij jongens die jonger zijn dan vijftienveertig. Bij meisjes zelfs niet boven vijftienveertig. Adolfs lijken wel compleet *ausradiert*.

ANITA: Verpleegkundige A2. Te vergelijken met Marina (zie daar), maar niet monogaam. Flirt eerst met Johnny (op haar vijftiende), daarna, in willekeurige volgorde, met Guy, Davy, Piet (de *Pirre*), Raf en Eric. Tussen haar twee- en vijftienvintigste (soms ook al eerder) moet ze trouwen met Franky, een gevolg van een haastige vrijpartij op de achterbank van een okkase-Ford Escort, na een Driesterrenfuif met Bart Kaël.

BERT: Zit graag – bijzonder graag – op kafee. Informatika of farmacie. Een Bert is meestal één van de lolbroeken van het gezelschap. Maakt zich soms een beetje te populair. Kan geluk in de liefde kennen, maar meestal niet. Een Bert is ook steeds tamelijk lui als het op studeren aankomt, maar maakt wel plannen voor de meest fantastische projecten (hoemere pinten, hoe grootser de plannen). Masturbieert.

CARLA: Meestal dik, op het papperige af. Heeft daar echter vreselijke complexen over. Rookt. Snoept vaak chokolade. Niet bijster sympatiek, zeer zelfingenomen. Grote oorbellens. Vlezige lippen, platte neus, korte, dikke vingertjes. Pseudo-modern, *fake* intellectueel. Wil zich in een 'persoonlijke stijl' kleden, maar mist alle gevoel voor goede smaak. Bezoekt Appel, D'Adario en Belgisch Congo. Studeert Filosofie.

CARLO: Dé geïntegreerde Italiaan. Grootvader heeft in de mijn van Zwartberg gewerkt, vader gaat *Ristorante Sicilia* uit in Shopping II in bank. Slimme kerel, maar volbloed Italiaan. Houdt van alle vrouwen, maar zal met Esmeralda trouwen. Hevig supporter van AC Milaan, Gianni Bugno en Ricardo Patrese. Disco-freak, met half potje gel in het gitzwarte haar. Knappe jongen, gekleed in Armani. Witte sokken, bruine huid, agressief taalgebruik de Casanova van de Oude Markt. Handelsingenieur.

DANIËLLE: Lesbienne of bi. Steeds jeans-broek en hemd. Kortgeknipt haar. Studeert Psychologie. Hecht zich in haar eenzame momenten graag aan een huiskier: een kanariepet, of een poesje. Rookt veel, Marlboro (indien geen Marlboro dan Bastos. Of *Belga Filter*). Op het eerste zicht progressief, maar feitelijk alleen maar in de Roze Beweging geïnteresseerd. Daniëlle haat mannen, maar wil dat niet toegeven. Slaapt met pastelgroene knuffelbeer. Kortom, radikale pot.

VERONIQUE

DOMINIQUE: Jongensnaam. Priesterstudent. Beige *veloursen* broek, legerparka, opvallend groot houten kruis met touw rond de hals. Zit op kot in Leo XIII-peda. Eet steeds in Alma, behalve als er een gezamenlijk *maal* is. Tijdens de vasten doet Dominique getrouw mee aan de wekelijkse sobere maaltijd. Studeert en leest veel. Favoriete schrijvers: Maria Rosseels, Felix Timmermans, François Mauriac. Actief ronslener voor de akties van Broederlijk Delen. Poetst nooit zijn tanden.

EVERT: Stuc-bezoeker. Géén brillette, géén koffie verkeerd-slurper. Evert lust wél *Vino Verde* of *Matteus*. Blond haar, soms in staartje, soms niet. Zwarte kleren. Koel imago, maar eigenlijk behoorlijk emotioneel. Germaanse. Homoseksueel, vriend van Henk. Veel meisjes worden echter gewoon sta-pel op Evert, gewoon op het eerste zicht. Jammer. Evert heeft één geheim: zijn kronische buikloop (eufemistisch *buikgriep*). Vindt dat bijzonder gênant.

GEERT: Twee soorten. Ofwel stout: dikwijls zat, brost, slaapt lang, meisjesgek, rookt (niet alleen sigaretten). Ofwel Braaf, Braver, Braafst. Baardje, wollen trui, sandalen met blote voeten. Gemeenschapschaps. Trouwt dan met Veer, Lies of Leen, en adopteren samen twee weesmeisjes uit India. Indien Geert zelf kinderen krijgt, dan is er grote kans dat er een moggooltje tussenzit.

GREET: Chiro-leider. Draagt graag half-korte rok, met daaronder moolte benen met dikke kuit en enkels. Zet naam onder petitjes van Greenpeace, Wereldwinkelen en Amnesty International. Leest foto teksten voor in de missen ('vieringen') van de Universitaire Parochie. Studeert pedagogie, godsdienstwetenschappen of sociaal assistent. Speelt gitaar, en zingt dan *The sounds of silence*. Het antwoord is hoorbaar in de wind en natuurlijk *Leaving on a Jet Plane*.

Zij die blijven Allemaal vriendjes, groot en klein

Alle moeders geven hun studerende kraakt één goede raad mee: "Pas maar op dat je geen *slechte vrienden* maakt". Zo'n gevaarlijke kameraden bestaan in alle soorten en maten: flierfluiters, nachtbrakers, filosofen, trissers, viespeuken, hasj-rokers, tooghangers, anti-kristen, geilaards, ziekelijke zwartkijzers, *rooien*, jongens en meisjes met een tegennatuurlijke gezindte en gozers die enkel uit zijn op andermans geld. Veto rekende het bij het begin van dit academiejaar tot haar plicht om een staakaart te brengen van de Leuvense populatie: wat is kenmerkend voor alle, ja echt alle Barten? En wat met Koenen, Linda's, Josiannen, Karels of Werners?

GREGORY: Eèbèk. Japanologie. Pure middenklasse. Laatste der laatste Millet-jassen (knal-rood). Swatch-horloge. Drinkt graag warme choko. Moederkindje. Gaat naar leger als KRO. Werkt zeer hard, maar haalt nooit meer dan voldoende. Niet echt slim. Breekt ieder intelligent gesprek af door lading platte gemeenplaatsen: "Ik zijn gene racist, maar...", of "Ik ben ook wel voor het milieu, maar toch...". Tekent zeldzaam van nooit petitjes. Komt volgend jaar misschien naar Kringraad.

GÜNTER: Rechten. Vader bekleedt een kaderfunctie bij een bank van hier. Regelmatige HDR-bezoeker. Tamelijk veel geld op zak. Helemaal niet verstandig (bovendien lui), maar toch carrière. Vorig jaar medewerker aan een verliezend team bij de preses-verkiezingen. Günter liep toen twee weken met de T-shirt van zijn favoriete preses-kandidaat rond. Geopteerdde Bamba-klever. De meeste meisjes meten dan ook niet echt veel van Günter hebben. Te vergelijken met Jürgen.

HILDE: Gewoon, onopvallend meisje-op-fiets. Soms broek, soms rok. Soms oorbellens, soms niet. Soms lichte oegschaduw, soms weinig blos op wangen. Soms haar in een staartje, soms los. Soms Alma, soms eten op kot. Soms tweede zit, soms geslaagd. Soms slechtgezind, soms plezant, soms kregelig (maandstonden). Soms verliefd, soms teleurgesteld. Soms naar film, soms op kafee, soms avondje bij vriendin. Soms vroeg wakker, soms pas om elf uur. Leest soms krant, soms niet.

JAAK: Limburger, meer specifiek Noord-Limburger. Traditioneel katholiek. Herkenbare huig-r. Boertig type. Zwarte baardgroei: moet zich eigenlijk tweemaal per dag scheren, maar doet dat niet vaak. Drinkt graag pintjes, vooral *Sezoens*, "waar Limburg trots op is". Soms in trainingspak met op de rug "Supporter Eric Vanderaerden". Studeert Scheikunde. Beurstudent. Speelt bûgel in de fanfare van het KVHV. Verwar Jaak nooit met Jacques!

JONATHAN

JACQUES: Adel (met een kleine 'd'). Woonst in Wilrijk. Van huize uit Franstalig. Studeert geneeskunde, en via relaties van papa is hij nu reeds zeker van specialisatie in neurofysiologie. Voorzitter van de lokale CVP-jongeren. Lust whisky, *Johnny Walker Black Label*. Zit op kot in Domino of de Vlaamse Monnik. Verplaatst zich in Mercedes 190. Neemt vakantie op Rhodos, want houdt van diepzeeduiken. Eet ginds steevast *kalemaris*. Officieel verloofd met Liliane, dochter van gerenommeerde notaris.

JOHNNY: 'Ging' ooit met Anita (zie ginds), maar 'vrij' reeds vijf jaar met Marina. Rookt Gauloises. Rijdt steeds - zeer snel - in Opel Manta. Aan de voorruit hangt een vossestaartje, ooit geschoten op de kermis. Voor Marina. Jeansbroek met bruin leer aan de zijkant. Smalle bottines. Ooring. Hemd met korte mouwen of T-shirt. Stereotiepige haartooi: kortgeknipt op het hoofd, maar lekker lang in de nek, onderaan geblondeerde krullingen. Drinkt soms veel pintjes. Liefst Jupiter van het flesje. Géén Maes-Pils.

BIE

KAROLIËN: Landbouwwetenschappen, afdeling veeveel. Heeft haast ieder jaar tweede zit. Lolita-staartjes. Frivool type, losbol. Plezierig. Kan echter ab-so-luut niet overweg met Cindy. De vleesgeworden flirt, maar nooit 'te ver'. Eigenlijk een *goed meisje*. Helpt mee met Landbouw in Derde Wereldperspektief en de Kursusdienst. Tevens jaarverantwoordelijke. Houdt van spaghetti, Kate Bush en Snoopy. Eénmaal ooit zat ('ziek') geweest, maar nooit meer.

KEVIN: Op dit moment zitten de Kevins nog maar tot eerste kandidatuur Burgerlijk Ingenieur of TEW, maar ze zijn voorbode van een hele generatie. Kevins zijn kwallen, bijzonder zelfbewuste yuppies. Dragen Chippie-jeans en Dock-Sides. Drinken nooit pintjes, steeds iets duurder of beter. Gaat ook nooit naar de Alma. Als hij dan toch eens gaat, vindt Kevin het eten niet lekker en raakt het eten nauwelijks aan. Alleen als Kevin zat is - vaak op donderdagavond - krijgen we zijn echte *façade* (én maaginhoud) te zien. Samamba-fan.

LUC: Luccen zijn de vleesgeworden banaliteit, ze sluipen met z'n honderden onopvallend door Leuven. Ouders die hun kind 'Luc' noemen, maken zich absoluut geen illusies, maar aanvaard de deemoedigheid dat hun Luc slechts een Luc is. Luccen zijn ongetwijfeld het voornaamste bestanddeel van *de massa*. Luccen nemen iedere zaterdag een bad. Zij halen ook nooit onderscheiding (als ze aan de unief geraken).

LUCAS: Luccen die eigenlijk geen Luc zijn, noemen zich vanaf hun vijftienvintigste *Lucas* (in de jaren zestig was dat nog *Luuk*), beginnen te dichten, te schilderen of studeren architectuur. Een Lucas is in feite een echte Sam, in tegenstelling tot een *Luk*. Een Luk blijft een Luc, maar kan daar na een moeilijke puberteit geen vrede meer mee nemen. Schrijft zijn naam dan als *Luk* en herwint zo zijn gevoel van eigenwaarde, en geeft hiermee meteen het beste bewijs dat hij 'slechts' een Luc is.

MARINA: Van Johnny. Tamelijk willok. Korte, spannende jeans-rok, blote benen, witte bottines. Zwaar geschminkt, grote oorbellens. Fan van Koen. (Wauwers, natuurlijk!) Rookt Camel. Regentaat Snit- en Naad. Plakt meestal aan Johnny. Eten graag samen friet, of Quick-hamburger.

MIRANDA: Miranda's hebben al een oudere zus die Marina heet. Vandaar Miranda. Houdt van *new-beat*.

NADJA: Houdt er best wel van een stapje in de wereld te zetten. Niet dom, maar absoluut niet ijverig. Heeft dus al gebist, en gaat gegarandeerd met tesijaar opgescheept zitten. Zit graag en veel en lang op kafee. Praat veel. Nadja is bijzonder slordig: wast weinig af, op haar kamer liggen platenhoezen, kassettes, Suske en Wiske, strip, verse tampons en kleren kris-kras op de grond. Mengeling tussen alternatief en konventioneel. Stemt SP Germaanse of Wiskunde.

NATHALIE: Lang, zijg, lichtruin haar. Romaanse. Rookt bijna nooit, tenzij om in *the mood* te komen op een privee-fulfje. Chique en gedistingeerd gekleed: steeds netkousen. Koopt haar ondergoed trouwens niet bij Hönkemüller, maar in een meer exquise zaak. Zeer promisku: Nathalie staat bekend als de 'Matras van Leuven'. Kiest toch haar partners zorgvuldig uit. Slikt kaptagon tijdens de eksamen, maar slaagt steeds in eerste zit. Wat wil je, welke prof kan aan Nathalie weerstaan?

PIET: Een Piet is steevast een echte lul, zo erg zelfs dat 'piet' en 'lul' in een bepaalde (schutting)taal hetzelfde betekenen. Dom, erg dom, zodat 'Piet' eveneens synoniem werd voor 'het geluk dat stommelingen nu eenmaal hebben': "Seg, die heeft piet gehad op het eksamen". Vlaams-Nationale Pieten willen wel vriendelijk zijn voor kinderen, maar die slaan hierop steevast aan het huilen (Komt het door zijn adem? Zijn smool? Zijn zweigetur? Zijn kleeft handen?) Vandaar: zwarte Piet.

PIETER: Ofwel Agalev, ofwel Vlaams-Nationalist. Pieter is van behoorlijk rijke afkomst. Schaamt zich hier soms een beetje voor, (Agalev-Pieter), maar dikwijls ook niet (de andere).

SABRINA: Dikke tietten.

TOM: Sportkot. Loopt dikwijls in lichtgrijze jogging. Nikt aan de voet en walkman op het hoofd. Luistert dan naar U2. Drinkt Coca-Cola, liefs uit het flesje met rietje. Ruikt naar Drakkar Noir. Rookt niet. Doucht zich met Axe. Krijkt graag naar zichzelf in de spiegel. Steeds kondooms op zak (zegt ie tenminste zelf).

WALTER: Sympatieke vent, zeer intelligent, universeel begaafd. Atletisch, begenadigd minnaar. Rijk, maar wordt vast nog véél rijker. Stijlvol en korrekt. Houdt van kinderen, vriendelijk voor de ouders. Een beetje charmeur, maar eerlijk en trouw. Iedereen mag Walter. Walter mag zichzelf.

WILLY: De anti-Tom. Dikwijls gekleed in *Terenka*, soms jeans (maar nooit Lois). Draagt steeds bruine mokkassins die zijn moeder voor hem gekocht heeft. Merkt niet dat zijn gulp open staat, tot anderen beginnen te lachen. Rookt niet, drinkt weinig. Doet onopvallend mee aan alle kringactiviteiten. Brost weinig. Eet iedere avond Bicky-Burgers in een frituur aan het Station, helemaal alleen. Niemand komt Willy spontaan opzoeken. Kijkt graag naar aktie-films en prenten "om te lachten". Willy's vindt men overal.

WILLIBROD

WOLFGANG: Lid van het VMO, stemt Vlaams Blok. Zijn ouders ook, en zijn grootvaders ook - zelfs langs beide kanten. En waren zijn overgrootouders niet in de jaren 20 gestorven, dan hadden die gegarandeerd óók met het opgestoken armpje rondgelopen. Kort haar, legerbottines, grijze pet, groene regenjack met badge: "Vlaanderen, ons vaderland." Studeert moderne geschiedenis. Bist jaarlijks. Zal trouwen met Sieglinde. Spreek Wolfgang uit met een zekere verachting (met nadruk op 'o' en 'a'): Wólfgang. Bah.

Walter Pauli

(*) *Idee gepikt van Hunk, uitvoering niet. Waar Wolfo een dwarsdoorsnede maakte van de volwassen mannelijke (kafee)-bevolking, richt Veto zich naar studenten, én - een toemaatje! - naar de meisjes.*

Vredeseiland in Rwanda

"Een beetje hulp tot zelfhulp"

Op enkele tientallen kilometers ten oosten van het Kivu-meer ligt 'Kabona', de slagader van een ontwikkelingsproject dat opgestart werd door de uit Waterloo afkomstige verpleegkundige Agnes Stiermet (57) en dat sedert mei 1989 kan rekenen op de steun van de Niet Goevermentele Organisatie (NGO) Vredeseilanden. Vredeseilanden sloot vorig jaar immers een samenwerkingsakkoord met de plaatselijke Organisation d'Appui aux Initiatives de Base (OAIB) Adehamu met de bedoeling de streek rond wat nog overgebleven is van het tropisch regenwoud Mukura, zo vlug mogelijk uit haar isolement te bevrijden. Veto kreeg de kans om in het kader van deze samenwerking 'Kabona' te bezoeken en te ontdekken hoe de door Vredeseilanden en Adehamu gehuldigde 'zelfwerkzaamheidsfilosofie' te velde wordt vertaald.

S'dert haar oprichting in 1980 ligt aan de basis van het door de NGO Vredeseilanden verrichte ontwikkelingswerk de 'zelfwerkzaamheid'. Dat betekent dat de organisatie de betrokkenheid van de autochtone bevolking bij het ontwikkelingswerk van cruciaal belang acht. Het samengaan vorig jaar van Vredeseilanden en Adehamu kan in deze optiek dan ook nauwelijks verwonderd. Want Adehamu staat voor 'Action de Développement des Hautes altitudes de Mukura' en is een organisatie van intellectuelen uit de streek van het tropisch regenwoud Mukura zelf, die er in samenwerking met Agnes Stiermet al in slaagde 27 kilometer weg aan te leggen in de regio, een vrij degelijk gezondheidscentrum uit te bouwen, de boeren in spaarbanken te organiseren, waterbronnen aan te boren en de ambachtelijke arbeid te stimuleren binnen een socio-economisch centrum dat met zelfgebakken stenen werd opgetrokken.

Adehamu zou dus perfect zelf het roer van de ontwikkeling van Kabona in handen kunnen hebben, ware het niet dat de organisatie zelf niet beschikt over de nodige financiën om een dergelijk project te realiseren. Want zoals elk ontwikkelingsland kent Rwanda enorme economische en financiële problemen. Rwanda is een overbevolkt land dat kampt met een groeiend tekort aan landbouwgrond en dat een vrij kleine binnenlandse markt heeft. De eksport van het land is gebaseerd op koffie. De prijsontwikkelingen van koffie op de wereldmarkt in de loop van de voorbije jaren hebben de afhankelijkheid van de Rwandese economie ten opzichte van het Westen, respectievelijk het Noorden, alleen maar doen toenemen.

Solidariteit speelt een fundamentele rol in de ontwikkeling van Rwanda. Zo neemt elke Rwandees, zonder uitzondering, elke dinsdagvoormiddag deel aan de umuganda, een halve dag belangeloze dienstverlening aan de gemeenschap.

Niet alleen die afhankelijkheid remt trouwens de economische ontwikkeling van Rwanda af. Ook andere factoren staan een zelfredzaam Rwanda in de weg, al zijn die factoren een gevolg van de decennialange Westerse economische overheersing. De moeizaamheid waarmee de ontwikkeling van een streek zoals Kabona verloopt, is namelijk in grote mate te wijten aan de neiging van de Rwandezers om een enorm prestige toe te kennen aan het Westen en het Noorden en hun wetten en gebruiken als heilig te onderschrijven. Een diep inferioriteitsgevoelen remt de Rwandese bevolking in de ontwikkeling en uitvoering van eigen initiatieven. Want ondanks het bestaan van een organisatie als Adehamu in de hoogvlakten van Mukura, lijkt het veel Rwandezers aan zelfvertrouwen te ontbreken om spontaan het eigen ideeëngoed voor de ontwikkeling van de streek gestalte te geven.

Een voorbeeld kan dat verduidelijken. Toen wij op aanraden van Agnes aan enkele studenten in Kabona vroegen of het misschien niet nuttig zou zijn met een plaatselijke berichtgeving van start te gaan, waren die studenten zeer enthousiast. We legden hen de werking van onze stencilmachine uit, en lieten hen daarna achter. Hun aanvankelijk enthousiasme sloeg om in de angst het niet aan te kunnen. En inderdaad betekende het niet niets om zomaar van start te gaan met een regionaal nieuwsblad. We stelden de betrokken studenten echter bewust voor deze uitdaging en het resultaat ging al onze verwachtingen te boven. Na één dag hadden zij niet alleen een redactieploeg samengesteld, ze hadden bovendien een reglement opgemaakt waarin zowel de oplage als de verschijningsdata als de persvrijheid in verschillende artikelen werd omschreven en verantwoord. Waaruit mag blijken dat de realisatie van een zelfwerkzaam Kabona - en van een zelfwerkzame derde wereld - misschien moeilijk, maar zeker mogelijk is. Het pleidooi ervoor loont dan ook de moeite en dient zeker te worden verdergezet en uitgewerkt.

Habyarimana

Dat is ook de mening van de Rwandese president, Juvenal Habyarimana, die in 1973 door een militaire staatsgreep aan de macht kwam en sedertdien aan het hoofd van de eenheidspartij 'Mouvement révolutionnaire National pour le Développement' (MRND) steeds hetzelfde als Adehamu en Vredeseilanden heeft beoogd. De Rwandese president is er zich maar al te goed van bewust dat de ontwikkeling van Rwanda moet steunen op het zelfvertrouwen en de trots van het volk. Hij schrijft dan ook met nadruk voor dat de buitenlandse hulp aan Rwanda slechts een aanvulling mag zijn en zich dient aan te passen

aan Rwandese prioriteiten en waarden in plaats van andersom. De Rwandese regering heeft immers zelf een duidelijk ontwikkelingsplan uitgewerkt dat vooral gericht is op gezondheidszorg, landbouw, veeteelt, watervoorziening en onderwijs.

Het economisch stelsel dat zij hieraan koppelt, is er een tussen 'ongebreedeld kapitalisme' en 'overdreven kollektivisme'. Hetgeen nauwelijks kan verbazen als men bedenkt dat het broodnodige zelfvertrouwen en de daaraan gekoppelde zin voor creativiteit riskeert te worden beknot wanneer het partikulier initiatief tot nul wordt herleid. Maar dat anderzijds ook de gemeenschapszin een fundamentele rol speelt in de ontwikkeling van Rwanda. Want elke Rwandees neemt elke dinsdagvoormiddag deel aan de *umuganda* of de *halve dag gratis dienstverlening aan de gemeenschap*.

tegenstelling tot het buurland Burundi heeft het onderscheid Hutu-Tutsi in Rwanda sedert lang niet meer geleid tot gewelddadige konfrontaties. Maar de oppositie bestaat nog.

Op het paspoort van de Rwandees staat vermeld of hij behoort tot de 'stam van de landbouwers', de Hutu, of tot de 'stam van de veehouders', de Tutsi. Op die manier kan men nauwlettend controleren of het procentuele aandeel van Hutu en Tutsi in de verschillende maatschappelijke sectoren in overeenstemming is met de algemene verhouding (87% Hutu en 12% Tutsi). Na zijn staatsgreep in 1973 slaagde president Juvenal Habyarimana erin met dit 'principe van evenredige vertegenwoordiging' het eeuwenoude machtsmonopolie van de Tutsi in het onderwys, het bedrijfsleven en de overheidsorganen te doorbreken en het evenwicht tussen Hutu en Tutsi te herstellen. Toch

Het samenwerkingsakkoord tussen Vredeseilanden en de plaatselijke organisatie Adehamu leverde tot hertoe al een indrukwekkende reeks verwezenlijkingen op: 27 kilometer weg, een degelijk gezondheidscentrum, spaarbanken en waterputten.

En een mooi voorbeeld van de werkzaamheid van een stelsel dat het midden houdt tussen kapitalisme en kollektivisme treft men aan in Kabona, in het wolatelier dat ondergebracht is in het socio-economisch centrum. Het wolatelier in Kabona staat onder leiding van de hoogzwangere Adehamu-medewerkster Appolinaire. Zij kreeg een spin- en weefopleiding van de Belgische Lisette Caubergs van Aangepaste Technologie Ontwikkelingslanden (Atol) en leidt nu zelf andere vrouwen op in het wolatelier. De negen vrouwen die er momenteel werkzaam zijn, maken gebruik van de machines van Adehamu, maar kopen ieder afzonderlijk zelf hun grondstof aan. Op die wijze werken zij ieder voor eigen rekening, maar in kollektief verband. De vrouwen verkopen hun produkten niet zelf. Adehamu koopt van hen de gesponnen wol die ze kleuren met gedroogde, gestampde planten of met verpulverde baksteen, tafelkleedjes en truien, om die dan te verkopen op grote beurzen in de hoofdstad Kigali. Met de winst wil Adehamu een fonds opbouwen dat ervoor moet zorgen dat het wolatelier in de toekomst zelfvoorzienend wordt.

Hutu

De rol die Adehamu vervult in Kabona, is eigenlijk die van realisor van wat door de MRND wordt uitgevaardigd. De ontwikkelingsbevorderende werking van Adehamu stemt overeen met die van de regering die de 'regionalisering van haar ontwikkelingsplan' van fundamenteel belang acht. De Rwandese regering wil immers vermijden dat een bepaalde streek ten opzichte van een andere zou bevoordeeld worden. Want dergelijke politiek leidde in het verleden tot konflikten, en het regionale belangenspel wordt nu steeds als de belangrijkste potentiële haard van konfrontaties gezien naast de Hutu-Tutsi tegenstelling. In

zou dit principe, dat sedert 1973 aan de grondslag ligt van de sociale en politieke rust in Rwanda, nu de oorzaak kunnen worden van nieuwe botsingen. Want meer en meer talentvolle Tutsi zouden misnoegd zijn over het feit dat minder bekwame Hutu omwille van het evenredigheidsprincipe hun plaatsen innemen. En dit ongenoegen zou versterkt worden door gestook van Tutsi-vluchtelingen in de grensstroken. In die mate zelfs dat sommigen beweren dat men de regering wil omverwerpen en naar het voorbeeld van de politieke ontwikkelingen in landen als Zaïre een meerpartijenstelsel zou willen doorvoeren.

Boos

Tot nog toe blijft het echter bij 'boze geruchten' die hopelijk geen gevolg krijgen. Op basis van wat wij zagen, durven we immers stellen dat in Rwanda, ook wel het Zwitserland van Afrika genoemd, een ontwikkelingspolitiek wordt gevoerd die in de toekomst toonaangevend zou moeten worden in de wereld. In nog veel te veel ontwikkelingslanden maken de Rwandese waarden als gemeenschappelijke arbeid en principes als soberheid en afkeer van prestige, plaats voor militarisme, corruptie en bureaucratie. Denk maar aan Zaïre.

Tie Roefs

Traditioneel organiseert Vredeseilanden een kampagneweekend in januari. Daar gaat evenwel heel wat voorbereiding aan vooraf. Mensen die willen meewerken, kunnen contact opnemen met Vredeseilanden, Ruelensvest 127, Heverlee, tel. 22.25.53.

